

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

arRELATS

Recull de lletres d'arreu del món

arRELATS

Recull de lletres d'arreu del món

El projecte arRELATS vol simbolitzar que la llengua catalana i la comunitat lingüística que el formen són oberts a la diversitat. Una diversitat que es materialitza amb nous parlants, que l'enriqueix i l'amplia. Aquest recull d'escrits ens mostra que, a més de parlants, el català també guanya escriptors, perquè després del primer pas que implica arRELATS, molts dels qui ens han prestat un text ja s'han llençat a escriure en aquesta llengua.

Sumari

Els autors al mapa	6
La llengua catalana i jo (pròleg)	8
Francesc Serra Lopes - <i>“Febre de sàbat a la nit”</i>	10
Gabriela Cristina - <i>“La filla de l’avi i la filla de l’àvia”</i>	14
Mercedes Piqueras - <i>“Art attack”</i>	28
Emilie Delcourt - <i>“An echo like history”</i>	32
Omaira Beltrán <i>“Dona Boira”</i>	36
Agnieszka <i>“La Cara Multicara - La Façana Polifacètica”</i>	44
Giulio Chiesa <i>“Arnau Puig, filòsof”</i>	50
Salwa El Gharbi <i>“No sabia”</i>	64
Daniel Infante <i>“Cantem Karaoke!”</i>	68
Arshad Nazir Sahil <i>“Poema”</i>	72
Ling Shengbo <i>“Un poema a Xin Qiji”</i>	76
Relat oral de la cultura quítxua <i>“S’ha fet de nit al mig del dia”</i>	80

Els autors al mapa

La llengua catalana i jo

M'agradaria parlar de la meva experiència relacionada amb la llengua catalana per donar-vos la benvinguda al món català als escriptors d'origen estranger.

El meu primer contacte amb Catalunya va ser purament casual, ara fa uns 35 anys. Jo treballava en un banc japonès. El banc volia obrir una sucursal a Espanya i em va enviar a Barcelona perquè aprenguéssim el castellà(!). Jo no sabia ni una paraula de castellà. Ni de català, és clar.

Era l'època de la recuperació d'autonomia de Catalunya. La llengua catalana era un factor molt important del procés. Els noms dels carrers, per exemple, es canviaven del castellà al català davant dels meus nassos. Aquelles escenes tan impactants em van despertar l'interès pels aspectes socials de les llengües.

L'interès va continuar creixent dins meu i al cap de tres anys vaig deixar la feina del banc per estudiar la sociolingüística en el màster de la Universitat d'Osaka. No hi havia, però, cap professor que em pogués ensenyar el català. Havia d'estudiar-lo amb llibres i cassets. Al final dels cursos, vaig escriure una tesina sobre la situació sociolingüística de Catalunya.

La llengua apresada pels llibres no és una llengua viva. Buscava oportunitats de tenir contacte directe amb la societat catalana. Gràcies a la mediació del senyor Josep Maria Espinàs, gran escriptor, vaig conèixer una família catalana, que em va proporcionar l'ocasió de viure cada dia en català a casa seva durant un parell de setmanes. Recordo molt bé com em va semblar de diferent Barcelona, abans i després d'aprendre el català.

A més a més, el senyor Espinàs, que porta l'Editorial La Campana, em va convidar a escriure un llibre en català. 'Impossible!', vaig pensar al principi. Finalment, però, vaig escriure com podia i el

llibre va sortir amb el títol de 'Catalunya i un japonès'. El llibre era autobiogràfic i va tenir un petit èxit sortosament. Aquest esdeveniment era decisiu perquè jo desenvolupés la meua carrera posterior sempre al voltant de la llengua catalana. Vaig fer el doctorat de la filologia catalana a la Universitat de Barcelona, vaig publicar més llibres en català, vaig començar a escriure també als diaris per difondre la cultura japonesa a Catalunya. Per altra banda, no m'he descuidat de presentar la llengua i la cultura catalanes al Japó. Entre d'altres, destacaria la traducció de 'Tirant lo Blanc', el tresor de la literatura catalana, i la compilació dels diccionaris català-japonès.

Una llengua estrangera és només una llengua estrangera, ni més ni menys. Tanmateix, aprendre'n una et pot canviar la vida radicalment, com en el meu cas. A més a més, aprendre el català no és simplement una activitat acadèmica, sinó que és també una expressió de voluntat d'integrar-se a la comunitat catalana. Amb una actitud positiva, segur que et sorgiran amics que t'ajuden. M'he referit només al senyor Espinàs, però en realitat, a cada moment important de la vida, sempre hi havia amics catalans que em van ajudar a fer un pas endavant. I amb els amics, l'aprenentatge es fa més fàcil... és un cercle virtuós.

Espero que us fiquieu, si és que no ho heu fet encara, en aquest cercle com més aviat millor. Que tingueu molt bona sort!

Ko Tazawa:

Doctorat en filologia catalana per la Universitat de Barcelona és l'autor, entre d'altres obres, de *Catalunya i un japonès* i *Dietari d'un japonès: entre el terratrèmol, el tsunami i la fuga radioactiva*, i ha traduït al japonès *Tirant lo Blanc*, *Camí de sirga* o *La Pell freda*. L'any 2003 va ser distingit amb la Creu de San Jordi.

Febre de Sàbat a la nit
Autor: Francesc Serra Lopes

Vaig arribar el març del 2005, quan encara no havia complert els 25 anys, per a fer el doctorat a la Pompeu Fabra. Al cap de 5 anys vaig començar a somiar en català: aquest país ja m'havia fet seu. He viscut gairebé sempre a Barcelona, i sobretot als meus barris preferits: Sant Gervasi i l'esquerra alta de l'Eixample. Filòleg de formació inicial, em guanyo la vida amb les paraules transmeses i sentides, com a traductor, locutor, docent i psicoanalista. Fa uns quants anys el meu cos s'ha despertat i ara també em dedico a la dansa contemporània i a la performance, que és la poesia de la carn.

Traductor: Francesc Serra Lopes

Llengua original del text: Portuguès

Els principals països on es parla són: Angola, Brasil, Guinea Bissau, Illes Cap Verd, Portugal, Moçambic i Timor, entre d'altres.

Febre de Sabat à noite

*Febre nos intestinos, febre no estômago
febre no meu centro e no meu âmago*

*(dancei à meia-noite numa rua sem gente
porque herdei a vergonha dos meus parentes
e isso da herança é uma coisa tão kosher
como os meus apelidos com sabor a mitzvah)*

*mas agora não penso em quem sou eu
nem no meu devir. Eu danço como se ser judeu
implicasse algum talento
ou alguma salvação.*

*Mas não é bem assim, a história foi mal contada:
nas pregas do meu prepúcio há uma contradição
tradicionalmente viva e inquisitorial
que faz lembrar Portugal.*

*Quando danço adoço
como se um amor tão perto fosse um amor tão de longe
e, vivo no meu aperto, fugaz como a lamparina,*

*corro para o fio da noite como uma sentinela.
Na guarita, a minha febre acende essa gasolina
doméstica, os candeeiros de petróleo
-também herdados- e a minha paixão luze como uma vela
numa histeria fina de monge num cabeçaço.*

*Ao cimo da colina, quem me dera ver o demo
para lhe perguntar se o amor me quer ou não.
As flores são ambíguas, deus é enigmático
mas o que diga o demónio basta virá-lo ao contrário.*

Febre de Sàbat a la nit

Febre als intestins, febre a l'estómac,
febre en el meu centre, en el meu moll.

(A mitjanit vaig ballar en un carrer sense gent
perquè he heretat la vergonya dels meus parents
i això de l'herència és una cosa tan caixer
com els meus cognoms amb aroma de mitsvà.)

Però ara no penso qui sóc
ni el meu esdevenir. Danso com si ser jueu
impliqués algun talent
o alguna salvació.

Però no és exactament això, la història està mal contada:
en els plecs del meu prepuci hi ha una contradicció
tradicionalment viva i inquisitorial
que em fa recordar Portugal.

Quan danso emmalteixo
com si un amor tan de prop fos un amor tan de lonh
i, viu en el meu tràngol, fugaç com el llantió,
m'afanyo al fil de la nit com una sentinella.

A la garita, la meva febre encén la gasolina
domèstica, els llums de petroli
-també heretats- i la meva passió llueix com l'espelma
en una histèria fina de monjo en un turó.

A dalt del puig, tant de bo em trobés el dimoni
per a preguntar-li si l'amor m'estima o no pas.
Les flors són ambigües, déu és enigmàtic,
però allò que digui el dimoni només cal capgirar-ho.

La filla de l'avi i la filla de l'àvia
Conte popular romanès adaptat per:
Gabriela Cristina Protopopescu

L'any 2007 vaig arribar a Barcelona i de seguida me'n va agradar l'ambient, l'arquitectura i el dinamisme i l'obertura de la gent. No sabia ni un mot, ni en català ni en castellà, però vaig començar a aprendre els dos idiomes: el castellà pel meu compte i el català al Consorci per a la Normalització Lingüística. En aquells temps vivia a Sarrià-Sant Gervasi. Per a mi, els dies que tenia classe de català eren dies de festa. L'any 2011 vaig traslladar-me a Terrassa, al barri de Ca n'Anglada, i he continuat estudiant. Ara estic acabant el nivell superior. Per cert, els dies que tinc classes de català, per mi, continuen sent dies de festa.

Traductora: Gabriela Cristina Protopopescu

Llengua original del text: Romanès

Els principals països on es parla són: Albània, Romania, Grècia, Hongria, Moldàvia, Ucraïna, entre d'altres.

Fata moșului și fata babei

A fost odată ca niciodată, că dacă n-ar fi, nu s-ar povesti...

A fost odată un moș și o babă, care trăiau la țară și erau săraci. Erau vecini, dar baba era tare invidioasă. Și fiecare avea câte o fată. Fata moșului era harnică, pricepută și iubitoare și se ocupa de gospodărie cu mult sârg. În schimb, fata babei era leneșă, nepricepută și invidioasă, iar zilele ei treceau fără a face nimic, privind mereu cu furie fata moșului, care pe deasupra era frumoasă foc.

Într-o zi, fata moșului, cu lacrimi în ochi, îi spuse tatălui ei că trebuie să plece, că a venit vremea să-și caute norocul în lumea largă. Moșului i se strânse inima de durere, dar nu o împiedică să plece. Se despărțiră amândoi cu multă iubire, moșul dorindu-i numai bine, iar fata spunându-i să se îngrijească cum poate mai bine. Văzând că pleacă, baba și fata ei urâtă se bucurară peste măsură... Și plecă fata frumoasă.

Merse ea ce merse și iată că ajunse la o răscruce de drumuri. Se opri, neștiind încotro s-o apuce, când văzu, lângă râul care curgea alături, un pește cu solzi de aur care se zbătea pe uscat. Se apropie și peștele grăi cu glas omenesc, rugând-o să îl arunce în apă. Fata, având inima bună, îl luă cum putu și îl aruncă în râu. Îndată peștele se recuperează și îi spuse că era regele peștilor și că dacă va avea vreodată nevoie de ceva, să se apropie de un râu, să bage mâna în el de trei ori, iar el va apărea și o va ajuta. Apoi dispăru în apele liniștite ale râului.

Mai merse ea ce mai merse, zi și noapte, în căutarea norocului, când iată că ajunse la o pădure deasă. La marginea ei stătea un cerb măreț, cu coarne mari și stufoase, care avea un picior rupt. Cum văzu fata, o rugă să-l ajute. Îndată fata, miloasă, căută în pădure și găsi niște liane și două lemnișoare cu care făcu două atele pe care le prinse bine la piciorul rănit. Cerbul falnic se bucură mult că putea să meargă din nou și-i mărturisi fetei că era regele pădurii, iar dacă va

avea nevoie de el, să îl strige în cele patru zări și el va veni să o ajute. Apoi plecă sărind printre copacii acelei păduri.

Și mai merse ce mai merse și iată că, lângă drum stătea un vultur măreț cu o aripă ruptă. Fata îndată se apropie și-l întrebă dacă îl dorea. Vulturul îi răspunse că l-ar dorea mai puțin dacă i-ar îngriji aripa. Ceea ce și făcu fata: îi legă aripa cu fâșii din rochia ei uzată și îndată vulturul putu zbura, tot mulțumindu-i fetei. Îi mai spuse că era regele vulturilor și că era de-ajuns să-l fluiere de trei ori ca să vină să o ajute în caz de nevoie. Apoi dispăru în înălțimile cerului. Într-un sfârșit, fata moșului, epuizată, ajunse la o casă aflată în luminișul unei păduri. Văzu, înfricoșată, că în fiecare stînghie a gardului era înfipt un craniu omenesc. Se înarmă, însă, cu curaj și bătu la ușa acelei case. Îi deschise îndată o babă acră care o întrebă cu glas amenințător care era dorința ei.

Cu timiditate fata răspunse că vrea ceva de lucru. Baba atât așteptă. Îi zise că are o herghelie de cai sălbatici care trebuie păzită noaptea pentru a nu fugi din țarc. Fata întrebă ce îi va plăti și pentru cât timp poate rămâne în acel loc. Baba însă îi spuse că dacă după trei noapți caii se vor găsi în țarc dimineața, va putea pleca cu un cufăr la alegere din multele cufere pe care le are, însă o amenință că, în caz contrar, va ajunge precum predecesorii ei: decapitată, cu craniul înfipt în gard. Fata acceptă cu inima strânsă. Baba, bucuroasă și mieroasă, o invită la cină. În timp ce prepara mâncarea și fără ca fata să o vadă, puse ierburi magice în farfuria ei pentru ca aceasta să adoarmă buștean și până dimineața târziu.

Și iată că fata se apropie de țarc și, hotărâtă, se puse a privi caii negri cu coama și cu coada albă și foarte focoși. La început, nu avu pic de somn, dar când se apropiară zorile, căzu frântă de somn. Când se trezi, nu mai văzu nici urmă de cai... Gândi că acela era sfârșitul și începu să plângă. Deodată, însă, își aminti de regele peștilor și se duse repede, căci noaptea se îngâna cu ziua, la râul care curgea în apropiere. Băgă mâna în apă de trei ori și apăru, ca prin minune, regele peștilor, bucuros că o poate ajuta. Fata îi povesti totul. Regele atât așteptă. În doi timpi și trei mișcări, află că, într-adevăr, o herghelie fermecată de cai se ascundea în adâncul aceluia râu și îi

puse pe toți peștii să o gonească de acolo spre locul unde se afla fata. Când îi văzu, fata plânse de bucurie și îi mulțumi din adâncul inimii regelui peștilor. Iar când se făcu ziuă, caii se găseau deja în țarc.

Pe cât se bucură fata, pe atât se întristă baba când văzu că herghelia era în țarc la răsăritul soarelui. Cu jumătate de gură, îi spuse fetei că se putea duce să mănânce și să se odihnească, iar apoi o trimise în casă. Apoi, când se regăsi singură cu caii, îi certă că nu s-au ascuns bine. Dar căpetenia cailor îi explică ce s-a întâmplat și baba rămase gânditoare...

A doua noapte se întâmplă la fel: fata adormi, iar când, trezită de către vânt, văzu că herghelia nu mai era, se întristă, dar își aminti de cerb și îl strigă în cele patru zări. Deodată se pomeni cu falnicul cerb lângă ea. Îi povesti ce s-a întâmplat, iar el îi zise că știa că o herghelie de cai fermecată s-a ascuns în inima pădurii unde trăia. Într-o clipă, cerbul le ceru tuturor cerbilor pădurii să gonească de acolo caii cei focoși ai babei. Și ca prin minune, caii apărură în țarc, înainte de a se face ziuă. Fata îmbrățișă cerbul, iar acesta dispăru deodată, la fel cum apăruse.

Baba certă din nou caii, dar aceștia povestiră că au fost goniți de către cerbi falnici, cu toate că s-au ascuns foarte bine... Baba înțelese că fata avea ajutor magic, iar în seara următoare îi puse și mai multe ierburi în bucate, doar, doar aceasta nu se va mai trezi... Însă baba avea, într-un grajd abandonat, un cal bătrân și slab pe care îl văzu fata plimbându-se prin curtea casei babei. I se făcu milă de el și se puse, cu multă bucurie, a-l țesăla și a-l hrăni cu ovăz, pe care îl lua de la caii fermecați. Calul cel slab îndată căpătă putere și îi vorbi fetei cu glas de om; îi spuse să nu mai mănânce ceea ce îi prepară baba, că îi pune ierburi magice ca s-o adoarmă.

Fata, uimită, mulțumi calului și îl îmbrățișă. Acesta îi mai zise că atunci când baba o va pune să aleagă cufărul drept răsplată pentru munca ei, ea să-l aleagă pe cel mai urât și mai vechi. Deși nu înțelese motivul, fata îi promise că așa va face. Apoi se duse în treburile ei.

Iată că veni și ultima noapte. Fata nu mai mănă bucatele babei. Pe ascuns le aruncă în foc și se prefăcu obosită... Baba era încântată. Îi spuse că era ora de a se duce să păzească frumoșii ei cai.

Fata se duse, bucuroasă. Dar când noaptea era pe sfârșite, o prinse oboseala și adormi. Se trezi speriată, căci tatăl ei îi apără în vis și îi zise că e ora să vină să îl vadă. Mai mult, văzu că nu era nici urmă de cai în țarc. De data aceasta fluieră repede de trei ori, iar regele vulturilor, în toată măreția, apără bucuros. Îndată îi spuse că știa unde erau caii: pe muntele cel mai înalt din împrejurimi. Iar la strigătul regelui vulturilor, herghelia fu gonită de acolo într-o clipă. Fata mulțumi vulturului, care dispăru ca prin magie.

Când văzu baba că fata nu numai că nu a murit, dar a și făcut ca herghelia să se întoarcă acasă, nu mai putu de ciudă și, infuriată și de față cu fata, certă caii. Apoi îi spuse cu acreală că după ce își alege cufărul, poate pleca.

Merse baba cu fata și o duse într-o încăpere întunecată, plină de cuferे sclipitoare. Într-un colț, însă, se afla un cufăr ponosit și vechi. Fata își aduse aminte de vorbele calului bătrân și slab și se îndreptă spre acel cufăr, spunând că pe acela îl vrea. Baba, furioasă, însă nelăsând să se întrevadă acest lucru, îi arătă încă o dată cuferele de aur și de pietre prețioase. Fata însă rămase într-ale ei și plecă cu acel cufăr. Baba se făcu foc și pară, dar nu avea ce face. Doar de moment, gândi ea. Când fata ieși afară, mare îi fu surpriza să găsească, asteptând-o, un cal cu patru aripi, alb ca spuma laptelui și bucuros. Acesta îi spuse să deschidă repede cufărul. Fata văzu cu multă uimire că înăuntru erau numai perle și pietre prețioase. Calul, însă, îi spuse să închidă cufărul și o ajută să-l încalce, sfătuind-o să se grăbească. Imediat ce fata se instală, zburară în înaltul cerului, scăpând ca prin urechile acului de furia și de farmecele babei vrăjitoare.

Tot îndreptându-se spre casa fetei, calul îi povesti că el era acel cal slab și urât din grajdul abandonat și că era așa pentru că baba îi făcuse farmece, care puteau înceta numai dacă se va găsi o persoană care să îl îngrijească și să îi asculte sfaturile. Fata se bucură pentru prietenul ei, dar îi povesti cum, cu toate cele întâmplate, inima ei era tristă datorită părintelui ei, despre care nu știa nimic, doar că o aștepta, precum îi spusese în vis. Calul o liniști și îi zise că tatăl ei era bine și că o aștepta. Fata se miră, dar crezu în vorbele liniștitoare ale calului.

În cele din urmă se apropie de casă. Se despărți cu tristețe de mândrul cal, iar apoi se îndreptă cu speranță spre casa părintească. Îl găsi pe tatăl ei mai bine ca oricând. Când se văzură, se aruncară unul în brațele celuilalt, iar tatăl, cu lacrimi în ochi, îi spuse fetei că peste noapte, în vis, îi apără un înger luminos care îi zise că își va regăsi curând fata cea dragă. Fata se gândi la cal și se bucură nespuse de mult pentru tatăl ei. Iar când îi arătă mărgăritarele și pietrele prețioase, nu mai putură de bucurie.

Vecinele lor însă, când văzură că a dat norocul peste moș și fata lui, voiră să știe cum s-au făcut atât de bogați. Iar fata moșului le povesti de-a fir a păr toate câte i se întâmplară. Bucuroase că au aflat totul, baba și fata ei se sfătuiră ca fata să plece și ea ca să se îmbogățească.

Și iată că la răspântie de drum, văzu peștele cu solzi de aur, iar ea se și grăbi să îi ia solzii, dar peștele dispăru într-o clipă, lăsând-o pe fata babei nedumerită. Înaintând, îi ieși în cale cerbul maiestuos și rănit, iar fata babei văzându-i coarnele falnice, voi să îl omoare ca să i le ia, dar cerbul dispăru într-o clipită. Iar când dădu peste vultur, nici că îl băgă în seamă.

Ajunse la casa din lăniș. Văzu craniile și se sperie într-atât încât voi să fugă. Dar își aminti de camera cea întunecoasă și o căută, iar când văzu atâtea cuferे sclipitoare, nu mai putu de bucurie. Îl alese pe cel mai arătos și, curioasă, îl deschise îndată. Din interior ieșiră numai șerpi și alte reptile. Plină de furie, fugi spre casa mamei, care, când o văzu fără nimic, o certă și o ocări într-atât, încât aceasta plecă de acasă plângând.

Fata moșului, însă, se întristă și plecă în căutarea fetei babei. O căută mult, dar nu o găsi și se întristă din nou. În drum spre casa părintească se întâlni cu un alai împărătesc. De pe calul său alb, prințul care conducea cortegiul, cum văzu fata cea frumoasă și tristă, îndată se îndrăgosti de ea și voi s-o cunoască. Coborî de pe cal și o invită la palatul lui. Fata, căreia îi plăcu numaidecât prințul, spuse că acceptă doar dacă poate veni cu tatăl ei. Prințul, cu inima săltând de bucurie, fu de acord. La scurt timp după această întâmplare, prințul ceru mâna fetei. Fata acceptă fericită, dar îi spuse că, înainte de nuntă, mai are o ultimă datorie.

Fata moșului se întoarce la locul copilăriei ei și se duse la casa babei. Îi ridică o casă arătoasă, plină de bunuri de preț și cumpără o fermă bogată pentru baba vecină, care, uitând pizma și răutatea, începu să plângă amarnic. Apoi o rugă pe fata moșului să îi găsească fata. Ceea ce ea și făcu. O află într-un târziu cerșind aproape de pădurea cea deasă a cerbului. Fata babei, când o văzu, se bucură și îi mărturisi că s-a gândit mult la cele întâmplate și că nu ar mai repeta greșelile comise. Fata moșului nu îi spuse decât că mama ei o așteaptă cu dor acasă.

Când fata babei văzu casa arătoasă și ferma bogată, începu a plânge. Iar când o văzu pe mama ei ieșindu-i fericită în întâmpinare, se aruncă în brațele ei, copleșită de fericire.

Fata moșului se despărți de vecinele ei cu emoție și se îndreptă spre palatul alesului inimii ei, unde se făcu o nuntă ca-n povești, ce dură trei zile și trei nopți. Iar moșul trăi să-și vadă până și strănepoții, fericit... Iar fata lui trăi în armonie și fericire cu prințul până în zilele noastre, într-un colț de pe-aici...

Și-am încălecat pe-o șa
Și v-am spus povestea așa.

La filla de l'avi i la filla de l'àvia

Hi havia una vegada que si no fos no s'hauria contat...

Hi havia una vegada un avi i una àvia que vivien al camp i eren pobres. Eren veïns, però l'àvia era molt envejosa. I cadascun tenia una filla. La filla de l'avi era treballadora, espavilada i afectuosa, i s'ocupava molt bé de la petita granja. En canvi, la filla de l'àvia era gandula, totxa i gelosa de la filla de l'avi. Els dies se'ls passava sense fer res, mirant sempre amb ràbia la filla de l'avi que, a més a més, era molt guapa.

Un bon dia, la filla de l'avi va dir al seu pare, amb els ulls plens de llàgrimes, que havia d'anar-se'n, que havia arribat l'hora de buscar-se la sort pel món sencer si fos el cas. L'avi sentí una punxada en el cor, però no la va retenir. Se separaren els dos amb molta estimació, l'avi desitjant-li només coses bones, i la filla dient-li de cuidar-se tant com pogués. L'àvia i la seva filla lletja, veient que la filla de l'avi marxava, es van alegrar molt.

I va anar-se'n la filla bella.

Va caminar un bon tros i de sobte allí hi havia una cruïlla. Es va aturar, perquè no sabia quin camí havia d'escollir, quan es va adonar que, al costat del riu que baixava per allí, hi havia un peix amb les escates d'or que es debatia entre la vida i la mort a terra. S'hi va acostar i el peix va parlar amb paraules, com una persona, demanant-li que el llancés al riu... Com que la noia tenia bon cor, el va agafar com va poder i el va llançar al riu.

De seguida el peix es va recuperar i li va dir que era el rei dels peixos i que, si necessitava alguna cosa un dia, només caldria que s'acostés al riu i que posés la mà tres vegades a l'aigua i ell apareixeria per ajudar-la. Després d'això, desaparegué a les aigües tranquil·les del riu. Va caminar i va caminar sense aturar-se, dia i nit, per trobar la sort, i un dia es va trobar en un bosc molt frondós. A l'entrada del bosc, hi havia un cérvol

majestuós, amb les banyes impressionants que tenia, però, un peu trencat. Quan va veure la noia li va demanar ajut. De seguida la filla de l'avi, bondadosa, va entrar al bosc i va buscar dos branquillons i lianes, i va lligar bé el peu trencat del magnífic cérvol. El cérvol es va alegrar molt perquè podia tornar a caminar i va confessar a la filla que ell era el rei dels boscos i li va dir que, si un dia el necessitava, només havia de cridar-lo pel nom als quatre punts de l'horitzó i ell vindria de seguida per ajudar-la. I se'n va anar saltant entremig dels arbres d'aquell bosc.

I va tornar a caminar i caminar i un dia va aparèixer al costat del camí una àguila imponent, però ferida: tenia una ala trencada. La filla de l'avi s'hi va acostar i li va demanar si li feia mal l'ala. L'àguila respongué que li faria menys mal si algú l'hi curava. És el que va fer la noia: va confeccionar unes benes amb el seu vestit vell i va lligar com va poder l'ala de l'àguila. De seguida, el gran ocell va poder volar, i li ho va agrair molt. Li va dir també que era el rei de les àguiles i que, en cas de necessitat, bastava xiular tres vegades i ell vindria a ajudar-la. Després va desaparèixer en la immensitat del cel.

Per fi, la filla de l'avi, molt cansada, va arribar a una casa en una clariana d'un bosc. Però va constatar, amb por, que a cada pal del clos de la masia hi havia una calavera humana. Va fer el cor fort i va picar a la porta. Li va obrir de seguida una àvia agra que li va demanar amb veu amenaçadora quin era el seu desig.

Amb timidesa, la noia digué que volia treballar del que fos. Era el que l'àvia esperava en realitat. Li va dir que tenia uns quants cavalls salvatges que havien de ser vigilats a la nit perquè no s'escapessin del clos. La noia li va preguntar quant li pagaria i quant de temps podia estar-se en aquell lloc. Però la vella li digué que si després de tres nits els cavalls eren al clos al matí, ella podria marxar amb un bagul per escollir entre els molts que tenia. Però la va amenaçar que, si no ho feia, acabaria igual que els seus predecessors: decapitada, amb la calavera en un pal del clos. La filla de l'avi acceptà amb l'ai al cor. L'àvia, alegre i amb mel als llavis només en aparença, la va convidar a sopar. Mentre preparava el plat, i sense que la noia la veiés, va posar herbes màgiques al plat perquè ella s'adormís aviat com un tronc i fins tard al matí.

La noia era allà, davant del clos on hi havia els cavalls negres amb les crines i les cues blanques, que eren fogosos. Impressionaven. Al principi no tingué gens de fatiga, però a l'albada s'adormí profundament. Quan es despertà, va veure que no hi havia ni traça dels cavalls al clos. Pensà que era la fi i començà a plorar.

De sobte, es va recordar del rei dels peixos i va córrer al riu que corria a prop, perquè era a punt de fer-se dia. Posà la mà a l'aigua tres vegades i, com per miracle, el rei dels peixos aparegué, alegre de poder ajudar-la. La noia li ho contà tot. El rei esperava només això. En un tres i no res, va aconseguir saber que així era: uns cavalls màgics s'amagaven a les profunditats d'aquell riu. Va manar a tots els peixos de perseguir els cavalls fins a l'indret on es trobava la noia. Quan els veié, ella plorà d'alegria i donà les gràcies al rei dels peixos. Quan es va fer de dia, els cavalls ja es trobaven al clos.

Per a la filla de l'avi l'alegria era gran, mentre l'àvia treia foc pels queixals veient els cavalls al seu lloc. Amb poca gana, dissimulant la ràbia, li digué a la noia que podia descansar i menjar i l'envià a casa. Quan la bruixa es trobà sola amb els cavalls, els va carregar la culpa de no amagar-se bé. Però el cap li va explicar què havia passat i l'àvia es tornà pensativa...

La segona nit tot va passar igual: la noia s'adormí i quan, despertada pel vent, veié que els cavalls no hi eren, es tornà trista, però es recordà del cérvol i el cridà als quatre horitzons. De sobte, al seu costat aparegué el cérvol majestuós al qual la noia li va explicar què havia passat. Ell li va dir que hi havia sentit que, al cor del bosc on vivia s'amagaven uns quants cavalls embruixats. En un tres i no res, va demanar a tots els cérvols d'aquell bosc de perseguir els cavalls fogosos de la bruixa fins al lloc on era la noia. I com per màgia, els cavalls aparegueren al clos abans de la sortida del sol. La filla bona va abraçar el cérvol, que s'esfumà de sobte, com havia aparegut.

L'àvia els va tornar a carregar la culpa, amb més ràbia, però aquests li contaren que havien estat perseguits per cérvols majestuosos, tot i que s'havien amagat molt i molt bé. L'àvia compregué que la noia tenia ajut màgic i el vespre següent li posà més herbes escamotejades al sopar, amb la cruel esperança que ella no es despertaria més... Però, en un estable abandonat, l'àvia tenia un cavall vell i prim que la noia veié un dia quan passejava pel pati de la casa de l'àvia. Se li va encongir el cor quan el veié i, amb molta alegria començà a nodrir-lo amb civada que agafava dels cavalls embruixats. El cavall es va recuperar de seguida i li parlà amb veu humana, aconsellant-la de no menjar més el que l'àvia li donava de sopar perquè hi posava herbes màgiques que la feien adormir-se... La noia, sorpresa, donà les gràcies al cavall i l'abraçà. Aquest li digué una cosa més: quan la bruixa la fes escollir el bagul com a preu pel seu treball, que escollís el més vell i lleig.

Tot i que no entenia per què, ella li va prometre que ho faria així. Després va marxar a fer el que li tocava.

I va arribar l'última nit. La filla de l'avi no menjà més el que l'àvia li havia preparat. D'amagat, llançà al foc el plat i fingí que tenia son. L'àvia estava encantada. Li digué que era l'hora d'anar a vigilar els seus cavalls. La noia marxà... amb alegria. Però quan la nit arribava a la seva fi, ella s'adormí com un tronc. Es despertà esporuguida, perquè li havia aparegut en somni el seu pare que li deia que ja era l'hora de venir a veure 'l. A més a més, veié que en el clos no hi havia ni traça dels cavalls. Aquesta vegada xiulà tres vegades ràpidament i el rei de les àguiles, en tota la seva esplendor, aparegué alegre. De seguida li digué que sabia on eren els cavalls: a la muntanya més alta del voltant. Al crit del rei de les àguiles, els cavalls foren perseguits d'allí de pressa. La noia donà les gràcies a l'àguila, que desaparegué com per art de màgia.

Quan l'àvia veié que no solament la filla de l'avi no s'havia mort, sinó que a més va fer que els cavalls tornessin al clos, s'omplí d'enveja i, en la presència de la noia i amb ràbia, va grunyar als cavalls. I digué a la noia que podia anar-se'n després d'escollir el bagul.

Acompanyà la noia en una habitació fosca on hi havia molts baguls lluint. En un racó hi havia un bagul vell i usat. La noia recordà les paraules del cavall vell i prim i anà a totes per aquell bagul, dient que era el que volia. L'àvia, enrabiada, però sense deixar-se veure, li mostrà una altra vegada els baguls d'or i pedres precioses... La noia, però, es mantingué ferma i se n'anà amb aquell bagul. La bruixa estava molt i molt enrabiada, però no hi podia fer res... Només de moment, pensà ella.

Quan la noia va sortir, va tenir una gran sorpresa: un cavall amb quatre ales i blanc com l'escuma de la llet l'esperava alegrement. Ell li digué d'obrir ràpidament el bagul. La noia veié amb estupor que contenia només perles i pedres precioses. Però el cavall l'aconsellà de tancar el bagul tan aviat com l'havia obert i l'ajudà a pujar a l'esquena. De seguida aparegué la bruixa i s'enlairaren amb pressa per escapar de la ràbia i del sortilegi de la bruixa.

Tot seguint el camí de retorn a casa, el cavall li contà que era ell aquell cavall prim i lleig de l'estable abandonat de la casa de l'àvia bruixa, que li havia fet un sortilegi que podia desaparèixer només si una persona aconseguia cuidar-lo i escoltar els seus consells. La filla de l'avi s'alegrà pel seu amic, però li contà

que, amb totes les coses bones que havien passat, el seu cor estava trist a causa del seu pare, del qual no sabia res, només que l'esperava, com li havia dit al seu somni. El cavall màgic la tranquil·litzà i li digué que el seu pare es trobava bé i que l'esperava. La noia s'estranyà, però cregué en les paraules tranquil·litzadores del cavall.

Per fi s'acostà a casa seva. Se separà amb tristesa de l'imponent cavall i emprengué el camí cap a casa del seu pare, que es trobava molt i molt bé. Quan es veieren, es van llançar un als braços de l'altre. Mentrestant el pare li deia que aquella nit, al somni, li aparegué un àngel que li digué que aviat retrobaria la seva filla estimada. La noia va pensar en el cavall i s'alegrà moltíssim pel seu pare. I quan li ensenyà les perles i les pedres precioses, s'alegraren tots dos una i altra vegada.

Però, les seves veïnes quan veieren la sort dels dos, volgueren saber com va ser possible d'esdevenir tan ric. La filla de l'avi els contà com havia passat tot, amb tots els detalls. Elles, alegres perquè sabien com fer-se riques, s'aconsellaren i decidiren que la noia de l'àvia marxés per esdevenir rica ella també.

I una altra vegada a la cruïlla. Veié el peix amb escates d'or i s'afanyà a prendre-li les escates precioses, però el peix desaparegué de seguida, que va deixar la filla de l'àvia molt sorpresa. Tot seguint el camí, es retrobà amb el cérvol majestuós i ferit, i ella, veient les banyes meravelloses, volgué matar-lo per prendre-les-hi, però el cérvol s'esfumà en un tres i no res. I quan la filla de l'àvia retrobà l'àguila, ni la va mirar.

Arribà a la casa de la clariana del bosc... Veié les calaveres i, esporuguida, volgué córrer, però es va recordar de l'habitació fosca amb baguls preciosos i la va buscar. Quan la trobà i veié tants baguls lluent, s'alegrà molt i trià el més bell i lluent d'entre tots. Com que era curiosa, el va obrir de seguida. I de dins sortiren serps i més rèptils lletjos... Enrabiada, correu a casa de la seva mare, que, veient que arribava sense res, la grunyí i l'humilià tant, que la noia va anar-se'n de casa plorant.

La filla de l'avi, però, es va posar molt trista i marxà a la recerca de la filla de l'àvia. La va buscar molt, però no la trobà i es posà més trista. Quan empenia el camí de retorn a casa, la filla de l'avi va trobar una cort d'un príncep. Aquest caminava amb tranquil·litat amb un cavall blanc...

Aquest, veient la noia tan bella, però tan trista, de seguida s'enamorà d'ella i

volgué conèixer-la. Baixà del seu cavall i la va convidar al seu castell. La noia, que s'havia enamorat de seguida del príncep, digué que acceptava únicament si podia venir amb el seu pare. El príncep, amb el cor bategant d'emoció i d'alegria, hi estigué d'acord.

Poc temps després d'aquest esdeveniment, el príncep demanà la mà de la filla de l'avi. Ella acceptà feliç, però li digué que abans de la boda tenia un últim deure.

La filla de l'avi tornà al lloc de la seva infantesa i anà a la casa de l'àvia, a la qual li bastí una casa vistosa, plena de coses valuoses i una granja plena d'animals de tota mena. Aquesta, oblidant l'enveja i la maldat, es posà a plorar sense consol i prengué la filla de l'avi de retrobar la seva filla. Cosa que la bella filla féu. La trobà després de molt temps mendicant a prop del bosc del cérvol majestuós. La filla de l'àvia, quan la veié, s'alegrà, confessant que havia pensat molt en tot el que havia passat i que, a hores d'ara, no repetiria els seus errors. La filla de l'avi li digué només que la seva mare l'esperava a casa i que l'enyorava.

Quan la filla de l'àvia veié la casa vistosa i la granja plena d'animals de tota mena, començà a plorar. I quan veié que la seva mare sortí amb alegria per abraçar-la, es va llançar als seus braços, atuída per la felicitat. La filla de l'àvia s'acomiadà amb emoció de les seves veïnes i es dirigí cap al castell del seu estimat príncep, on es féu una boda com en els contes, que durà tres dies i tres nits. I l'avi va viure feliç per veure els seus besnéts... La filla de l'avi i el príncep visqueren en harmonia i felicitat fins avui dia, en un racó del costat...

A la sella d'un cavall blanc he muntat
I amb alegria aquest conte us he contat.

Art attack

Autora: Mercedes Piqueras

Amb arrels murcianes, vaig nèixer a Sabadell l'any 1970. En vaig marxar amb quatre anys però hi vaig tornar el 2003, i em vaig instal·lar molt a prop de Los Rosales de Sant Quirico. De l'estada a Múrcia, me'n vaig endur uns quants premis de poesia i els records de l'organització de tertúlies literàries al bar "La puerta falsa".

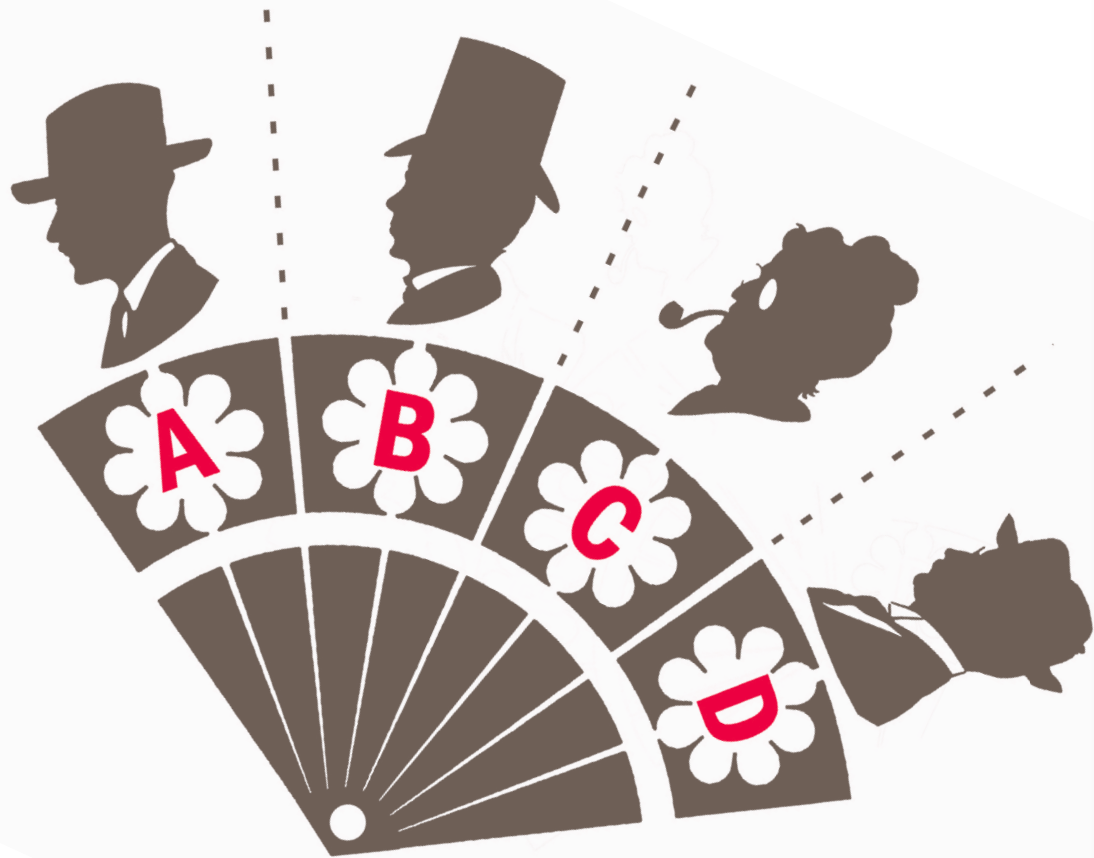
Traductor: Marc Guevara.

Llengua original: Castellà

Els principals països on es parla són: Espanya, Argentina, Bolívia, Colòmbia, Equador, Guatemala, Mèxic, Perú, Puerto Rico, entre d'altres.

Art attack

*Recorte este fracaso de poeta
y dóblelo por la mitad,
así obtendrá medio poeta fracasado.
Continuamos...
Coja cuatro autores favoritos
y los encola al alma
formando un abanico.
Deje a un lado: generaciones,
estilos,
lecturas obligadas,
recitales en garitos,
rimas
y endecasílabos
que ensucian el papel
de las cuatro mierdas que haya escrito.
Ahora
arrugue el medio fracaso.
Como puede ver
tenemos un abanico de autores arrugados.
Para acabar
ya puede estampar su firma.
No olvide comprar nuestro libro
de manualidades
por Sant Jordi.*

Art attack

Retalleu aquest fracàs de poeta
i doblegueu-lo pel mig,
així obtindreu mig poeta fracassat.
Continuem...
Agafeu quatre autors preferits
i encoleu-los a l'ànima
formant un ventall.
Deixeu de banda generacions,
estils,
lectures obligades,
recitals en antres,
rimes
i hendecasil·labs
que embruten el paper
de les quatre merdes que hàgiu escrit.
Ara
arrugueu el mig fracàs.
Com podeu veure,
tenim un ventall d'autors arrugats.
Per acabar,
ja podeu estampar-hi la signatura.
Penseu a comprar-nos el llibre
de treballs manuals
per Sant Jordi.

An echo like

Autora: Emilie Delcourt

Nascuda als EUA, l'Emilie fa 13 anys que viu a Barcelona. És directora de Collage, una acadèmia d'anglès creatiu a Gràcia, que va començar fa 10 anys. L'Emilie és escriptora i ha publicat a diverses revistes tant a Espanya (Piel, Libro Rojo, Everyone Has a Good Story...), com als EUA (New American Writing 34). Forma part del Prostíbulo Poético i exerceix de tècnica en la Poetry Machine. Ha viscut a la Ribera, a Gràcia i al Raval, on ara viu. A més de les paraules, li agrada jugar a futbol i pedalar amb la bicicleta.

Traductora: Emilie Delcourt

Llengua original: Anglès

Els principals països on es parla són: Regne Unit, Estats Units, Austràlia, Canadà, Gibraltar, Irlanda, Nova Zelanda, entre d'altres.

An echo like history

an echo like history

*tiny reverberations
against walls thick like skin.*

*these accumulated grey-black clouds,
a storm of the now,
how this tumbles and churns
down walled avenues
where one cannot speak.*

*we stop to listen
if only for a moment*

this rumbled to and fro

*as if meaning
could be parsed
from the silver linings*

*as if you
loving me
and me loving you*

were enough.

A

An echo like history

un ressò com la història

petites reverberacions
contra parets gruixudes com la pell.

aquests núvols acumulats, grisos i negres,
una tempesta d'ara,
com s'agita i es regira
per avingudes emmurallades
on no es pot parlar.

parem per escoltar
encara que només sigui per un instant

aquest rugit vacil·lant

com si el significat
pogués ser desglossat
del que realment importa

com si tu

estimant-me a mi
i jo estimant-te a tu

fos suficient.

Dona Boira

Autora: Omaira Beltrán Sánchez

Nascuda a Bogotà, va estudiar periodisme i comunicació social. Recentment graduada va viatjar a Barcelona —on viu des de fa 18 anys— per ampliar coneixements a través d'un màster en didàctica de la llengua i la literatura a l'UAB. És creadora i coordinadora de l'Associació Intercultural Llatins per Catalunya, entitat que treballa per donar a conèixer els llatinoamericans que s'han establert al país. És una amant de la mitologia i els contes populars i, en l'àmbit literari, ha publicat poemes i ara prepara la seva primera novel·la.

Traductor: Marc Guevara

Llengua original: Guambià

També coneguda com a namuy wam (la nostra veu), és una llengua parlada per 26.000 persones que viuen, principalment, al departament colombià de Cauca.

Ishuk Wañi

Maya pe kiasran inchen katəkucha wañipe tsipsrə kena kən. Wañi truikən nətəwey nui nuisrik srəmpalasrəkati puntrapik, tru kutri lamə, lamə, katə pirəwam tapshik katərantrap kəsərupelə. Nəpe atruppe pastipa pilaik kua nui pirəsəkutri nupi ampə katəsə kutri, tru atrikpe kantsitratrəpa pila ken kən. Kan wam Kusreikəpikən tru wampe kapikuikən wetəpeñmə trukutrinpe yantə pək isupik misran, tapshikwan chullaship namuy nu pirə chinətə esekawa təkakuikwan nə maik kuikwam nətə tsipmera kap asintə namuy kəllimisakmeraik maymeran.

Maya pe numisakutu (Barcelona)tsupik kuikəntan, inchente stipsrə isrəntropyamik paleik mərəpikən, trek kutri pəl yu kan kualəm un tsipsrəmay (pirineos) nepipikəntan. Tapkuik luləpikəntan kau Palawan nui srəpmera təkə tapkuik mərəp. ləstəmərək piu katik ipikəntan ləstəshik wepiaintrap Misak mera kia kasrəmuatə, tru incha ñui yapuluwan eləpa wamap kata pureimentrap numisak utu (planoles) tru kan numisakutu pishi lətsəmera Misak tamey elə.

Tru ip pasrape, nuisup ip pasrantan kapenui isuilan pinishintrap, kapekatə tamaraisnutrap tru nui isupikwan niləshiktə pasramne yantə un tapkuik. Maya ne tapkəpikəntan tru stiwan nuy tasik urekmera yu mərəmik, incha trupe namuy pirəusran trektəwəy nui asrukatik mərəp. yantə ippasratə piusrə pupikəntan. trukualəmpe nilətə incha mantəkəsə kwaləm kəpikəntan. kape tru wañi ər keikpasrəwa piyukutri wepia kan paləyutə tulutsuna wañipe. Maya pintrəkepe kenamisrəpe kan ishuk lateik tsəntatə nui pulu pasramisrantan. Inchen nəpe trashintrap inchente kaimantan latrə trashintrap.kənəntap kaima pasramne nuipulupe ishuk wañipe nuipulu pupatruntan incha yantə malə kenamisrəp atrupene nui umpupe un tapkəp chi kaik isumik patsap atruntan. Nui mantrepeyupe chi isumik kaik pup atruntan tap isup, kakən tru wañi ishukpe nətəwey kuik nepua ashipikəntan.

Tru wañi sihukpe waminchipik kəntan ka murwamtəka tru wampe Maya eik wam təwey inchentə mərīkmə wam kəntan chi teik məramkeik. Inchipapemantə kuik asimik Maya pe mərəp tinchipikəntan tru waminchipe misakmerapa pirəmerapa nə manaasikmelan eshkap pasrantan.

Incha Chiteik mərmurcha eshkantrenchene nui wampe tapkaushik misrəpa pui kekətrapa umpusre trupaptinchen, yante chinchap kaima nətə nepua ashipe tru nui kəlli misakmera nətr ə srukmerayu pəra pənsreilə kuik nepua asantan. Inchipa Maya pe tapisia ashene tru wañi ishukpe truiquan eshkap pasreikəntan.

Wañipe pulupua tapshik asan. Katə merimə wamwan wamintan, meimərene yante pəl latrə pishi nchik latey ;pesanantrap , pesanantrap! Maya pe ik wamwane manaməra kəmpentə kucha chiteikwan tətə mərantan. ə, pesanantrap tan katəyuk trentan ishuk wañi pe. Ñipe ñuy purayeikwan pesaneikən ñui piwanpa, trupipe truiktəwəy ampurap ipurap chupirə kuik katik luləpik. Ñipe katə isuik wam wan srua atrinkən inchentə nuñe ke triku kutri kətreikən ñui pesaneilan katə payamikwan. Maya pe chiwan kəpen pestə kusrepik kuape instaptintan. Incha Narni wamey tru ishuk wañi wey wam mey trentan nəpe nuik kaleik pirəwane manaken pesanmaməntrapcha, nuy yalə tpirəshiwān nuy nətrə tulmeran nətrə ellmarik tapik misrəpsrə incha tru wammera mananasrə katik ampa kante isuikwan təkakəmik mərəshiktə trentan.

Tru ishuk wañipe piluləpikpa kantə misrantan incha wañipe kanpalatə misrəpape tru Namuy Ñimpe pisu misrantan tru Misak ishuk kəntreicha əsik amənamikwan tranəpik nuashipik nukusrepik, ə Misak Ishuk tan Mayape kuelə Y Nustip (pirene) tru ishuk Misak munchin tranəpikpe murkənantan nətrə sruk umpu. Trusrmeraken kuarasantan inchen mayachi namuy pirau ushameralata, tusrmeralata ke kiakasrantan, minairons y mulsooses, incha pilulep

mentasrəmay kepa lulantan, Namuy Ñimpe pisupa , piampəkətəsre nustippa irəpen ashchap incha parpa kan tapshik terpilapik misrantan, incha trupilapikpe katə stəntatə piumpusrə kepiantan, inchen Maya pe tru nətrə wameran isuantan tru nəmuy Misakmeran pesaneilə sərīk latey pətrapikwan, metrapsrəpe Ishuk , Məkeley nətrə kusrep, aship inchipeleik tasku srua pəntrapele chinetə nətrə tapiktə kepikwan, miəpe pek Misak yek kucha kalə isup kalə mərəpeley tasku pəntran. Incha yantə stəntatə nuy srəpyu kutri kan tsilətəka lusriklateik pasrəwa yante kərmətə pinchipmenta nuy may wam chismaran nətrə sti tə nestikwan, inchen tru ututə nətrə stipmera kucha katə sreiktə kau netsap atruntan tru kan isik istik nupiampəkətəsre stip yukutri (puigmal) kutri puben.

Tru ik pishi isikchipe nuy nuisuikwan tap isuikwan untak təkə isuikwan katə tranantan truike Maya nuisunantrapik incha katə tap israp unchey. Katə nuy may wan kəmərantan nuy kəlleleikwan, katə waminchip, kusrep, nə chukutri atrikwan meipe katə nuy maywan wetətrantan. Kan stipsrə kutri katəkansrə katik, Nukəsrəsre (Bogotá) kutri, Nupiampəkatsrə nustipsre (Pirineos) katik nətrə tsipmerape waminchipele kəntan incha Ishumpur mera piluləpele kəpen nətrə ulmerakəpən misrəpelan səra təkə kəpele kəntan incha chunətrə pirə kuipurap kellimisak merik wamwan nuuntaktəka esekapele kəntan. trektəwəy kan utriknutə manasrəkutri namuy nupirau chi kuikwan kantə mərəp nupesaneik ushachiwan kan tapshik isuiktəka nutap chitəkucha ik pirau əsik aməñintrey.

Dona Boira

La Maya es despertà quan la broma encara no havia abandonat la muntanya. Creia que la paraula boira era la més exacta per a definir els sospirs del cel que, de tant en tant, baixaven a acariciar la terra. Havia vingut a l'edat de 22 anys d'una terra de l'altra banda del mar, fa 17 anys. Havia après una llengua que no sabia que existia i s'havia fet admiradora del ric món mitològic que s'ocultava en aquesta terra proveïda de platges de tot tipus i de muntanyes que amagaven secrets.

La Maya vivia a Barcelona, però necessitava respirar aire de muntanya i, si més no un cop al mes, pujava als Pirineus. Li agradava de córrer i sentir com els peus li rebotaven entre l'herba. Cada matí caminava fins al riu. Intentava sortir molt d'hora, abans que el poble es despertés; així evitava les salutacions interminables dels veïns de Planoles, un d'aquests pobles incrustats als Pirineus, de matins freds i gent càlida.

Mentre caminava, la Maya es debatia entre rumiar els pensaments o eliminar-los repetint un mantra que li permetia deixar la ment en silenci. A la Maya li agradava acariciar les ortigues amb la punta dels dits i sentir que un tros de natura li calava la pell. Després de baixar pel camí del poble, arribà al riu. El silenci que es percebia aquell dia li semblà molt estrany. Potser era degut a l'espessa boira que emanava de les aigües i que lentament s'anava condensant en un punt concret. Davant de la Maya, es començà a dibuixar el que semblava la forma sinuosa d'una dona. El seu primer impuls fou de cridar, però no pogué emetre cap so. Paralitzada, veié com el núvol femení se li acostava i, a mesura que se'n definia el rostre gasós, pogué experimentar una sensació creixent de tranquil·litat. El cor se li omplí de pau quan veié que la dona de boira era una reproducció d'ella mateixa.

La dona de boira parlà amb veu segura. Era la veu de la Maya, però utilitzava paraules desconegudes, que ella no podia entendre.

Per una estranya empatia, la Maya entengué que li parlava de persones i de llocs que mai no havia conegut. Intentà explicar-li que no entenia el que volia dir, però les paraules es convertiren en molsa i, en caure a l'aigua, es perderen riu avall. D'aquesta manera, la Maya pogué desxifrar com jeroglífics el que la dona Boira volia explicar-li.

La Boira se li aproximà i la mirà amb tendresa. Tornà a repetir-li les paraules estranyes, que ara li semblaren com la lluna congelada:
—Banynsuca banynsuca banynsuca¹ —repetí la dona d'aire.

I després cridà:

—¡Bahaquensuca bahaquensuca!

La Maya, tot i que mai no havia sentit aquestes paraules, també pogué reconèixer-ne el significat: “oblidar”.

—Sí, oblidar —repetí la dona Boira—, has oblidat el teu passat, i el riu, que és la mateixa aigua que transita d'un continent a l'altre, ha tornat les paraules del record i t'ha tret de la boca les preguntes de l'oblit.

La Maya, que era experta a aprendre idiomes, somrigué. I en muisca, la llengua que parlava la dona Boira, li xiuxiuejà que ella mai no oblidaria la terra on havia nascut, aquella terra negríssima plena de prats d'un verd intens, on fins els còdols donaven fruit, perquè els sons que recorren l'univers són els mateixos que mantenen unides les ànimes.

La dona Boira es fusionà amb el riu i la boira es condensà, cosa que donà forma a Bachue, la mare creadora dels txibtxes, els quals foren guiats per la dona creadora de la vida i el saber.

—Muysca fucha —digué Bachue.

—Sí, dona —repetí la Maya.

¹Banynsuca significa “envoltar”.

I Pirene, la dona que donà nom a aquestes muntanyes, es remogué sota les roques. Els arbres s'estremiren, mentre els éssers del bosc, minairons i molsoses, es despertaren i correueren a la riba del riu a presenciar com Bachue s'abraçava amb Pirene, i totes dues es convertien en una llum serpentejant que se submergia en les profunditats de l'aigua. La Maya recordà les llegendes que amagaven les històries dels pobles oblidats, abans dominats per dones valentes i ara governats per homes egoistes. I amb la paciència de qui col·lecciona imatges i les converteix en paraules, desenredà sense por l'heura que tenia als peus i desbrossà del camí l'ortiga rebel, mentre la muntanya s'organitzava de nou amb una lleu bufada que venia del Puigmal. Aquell vent fred tornà el mantra que permetia a la Maya calmar la ment i respirar. Reprengué els passos amb la sensació d'haver-se reconciliat amb els seus avantpassats mitològics i amb els orígens dels quals ara formava part. D'un cim a l'altre, de Bogotà als Pirineus, les muntanyes parlaven i amagaven dones que es convertien en rius i en serps, i que alimentaven mitologies de tots els continents, com una bufada còsmica és capaç de connectar l'ésser més oblidat amb l'energia creadora.

La Cara Múlticara - La Façana Polifacètica

Autora: Agnieszka Szczepaniak

Visc a Cardedeu des de l'any 2006 i, l'any 2010, vaig assolir el nivell de suficiència en català. Sobretot gràcies a la gent del poble i de l'entorn, molt favorable i acollidor, la meva adaptació ha sigut bona i força ràpida.

Traductora: Agnieszka Szczepaniak

Llengua original: Polonès

Els principals països on es parla són: Polònia, Alemanya, Àustria, Estònia, Hongria, Lituània, Romania, Rússia, entre d'altres.

Twarz w kilku odstonach- różnorakie oblicze

*Mówię: jedyna może jedna
może za wiele wymagam
od niej albo od przyglądającego się świata*

*Mówią (w razie czego):
do twarzy Ci!
w tej masce - twarzy, w każdej twarzy
w tej twarzy której nie ma*

*Pamiętaj: przecież najważniejsze to wyjść
z twarzą stąd donikąd
a stamtąd się nie wraca*

*Zachowaj więc twarz i pozory
Rób dobrą minę w każdej okoliczności
Wyjdź naprzeciw problemom*

*Nie zmieniaj się tak szybko
przez ciała przypadki
się nie odmieniaj*

*- Zrób retusz
jak Ci się nie podoba... -
- Na tym zdjęciu? -
- Wklej seksbombę, ikonę... -
- W miejscu żony? Nieeee...
Mmm... dobry to pomysł, będzie lepiej wyglądać!*

*Przyjrzyj się Mona Lisie
miała wąsy czy nie...?
nikt nie zauważył?
Może przestaniato mu jego ego*

*na zbyt krytycznym okiem
życie*

*Dbaj o nią, głaskaj
nawet jeśli nie jest
oczkiem w głowie (czyja ta twarz?)
może kiedyś ponownie się z nią spotkasz
(z nią czy z jej osobą?)
może kiedyś...*

*Pożyczyć? – przecież to nie para butów
w dodatku zwykle nie do pary
jeszcze mogłoby to ją sprowadzić
na złą drogę
do szaleństwa*

*Może lepiej użyć twarzy głosowi
na czas – zbiór nieprzeliczalny, nigdziegęsty – w tej chwili
gdy skończy, zabalsamować*

*Uśmiech który głosu nie podnosi do błędu się nie przyznaje
nie daje za wygraną*

*Wszelkie podobieństwo zdarzeń osób
jest niezamierzone
jest zrzędzeniem losu*

La Cara Múlticara - La Façana Polifacètica

Dic: una o potser l'única,
potser espero massa
d'ella o del món que mira.

Diuen (per si de cas):
„et queda molt bé, guapa!”
aquesta màscara-cara, qualsevol cara,
tot i que no existeix la cara.

Recorda: el més important és donar
la cara d'aquí cap allà,
d'on no hi ha retorn.

Guarda les aparences
fes bona cara a les circumstàncies
encara els problemes.

No evolucionis tan ràpid,
pels cosos casualitats
no canviïs el seu EU.

- Fes un retoc
si no t'agrada... -

- En aquesta foto? -

- Fes copiar-enganxar.

Inserta una guapíssima, una icona, home!

- Enlloc de la meva dona? Nooo...,

Hmmm... bona idea, dona, li quedarà més mona!

Fixa't bé en la Mona Lisa
portava bigoti o no...?
Ningú no se n'ha adonat?
Potser el seu ego
amb la mirada

massa crítica
li cobria la vida.

Tingues-ne cura, acarona-la
encara que no sigui
com l'ull per la cara (de qui és la cara?)
potser un dia la retrobes
(amb ella mateixa o amb la seva persona?)
potser algun dia...

Prestar-la? –però si no és com un parell de sabates
a més, normalment no té parella
a més, encara podria portar-la
pel mal camí
a la bogeria.

Potser, millor seria cedir
la cara a la veu
durant un temps –el conjunt no numerable, dens per enlloc– per un
instant
quan acabi, embalsameu-la.

El somriure que no alça la veu no baixa del burro
no es deixa vèncer.

Tota la semblança dels esdeveniments personals
és no-intencional
és un caprici de l'atzar.

Arnau Puig, filòsof
Autor: Giulio Chiesa

Vaig néixer en un dels pocs llocs d'Itàlia on no hi ha gairebé sol, a prop de Milà. Vaig arribar a Barcelona amb un grau en biotecnologies, un doctorat de començar al Parc Científic de la Universitat de Barcelona, una novia deixada a Itàlia i molt poca intuïció de la vida. Vaig aprendre el català al carrer, amb els amics que m'he trobat pel camí, i vaig trobar una altra xicota, i la vaig perdre. De dia treballo de científic,estic acabant aquest doctorat i de nit escric històries.

Traductor: Marc Nadal Ferret

Llengua original: Itàlia

Els principals països on es parla són: Itàlia, Croàcia, França, San Marino, Suïssa i Estat del Vaticà, entre d'altres.

Arnau Puig, filosofo

Ad Arnau Puig piaceva partire dagli occhi. Per quanto fosse difficile —è chiaro— mantenere le proporzioni, gli piaceva disegnare gli occhi per prima cosa.

Gli occhi sono lo specchio dell'anima... No, non era d'accordo. L'anima ognuno se la mette dove vuole. Raccontano una storia? No, nemmeno. Non proprio. Aprono una finestra, sì ecco. Come quando stai seduto sull'autobus e vedi uno o due fotogrammi di una scenetta tra due che litigano per il parcheggio o due innamorati che si staccano da un abbraccio. Dall'autobus vedi solo un secondo, ma chissà che storia c'è dietro.

Arnau Puig fece procedere la linea della matita con delle stilette decise lungo il foglio spiegazzato, dando forma al sopracciglio disteso, un po' spesso e leggermente arcuato in un'espressione di sorpresa. Passò all'altro occhio, giocando con l'ombreggiatura per muovere lo sguardo della ragazza verso il basso. Uno scossone gli fece proiettare una linea fuori traiettoria, come un satellite fuori controllo. La curva tra Verdaguer e Sagrada Familia l'aveva preso alla sprovvista, sbattendolo contro l'asta di sostegno al bordo dei sedili. Un ragazzo con dei pantaloni troppo larghi per i suoi fianchi gli chiese in un pessimo catalano se non si volesse sedere. Apprezzò il tentativo di integrazione, ma rifiutò con una mano. Figurarsi.

La ragazza nel frattempo aveva preso a sorridere, sempre con gli occhi bassi su uno di questi nuovi cellulari in cui non sai bene cosa schiacci. Lei però mostrava una leggiadra dimestichezza, per come faceva danzare i pollici a salsiccia.

Arnau Puig non doveva perdere tempo, già avevano passato la fermata di Sant Pau. Proseguì tratteggiando la curva gonfia del naso, punteggiandone i lati di efelidi. Con un arco deciso infilò anche l'anellino stretto alla narice. Era la volta della bocca, semiaperta e inarcata in un sorriso, a mostrare le fessure tra i denti. Gli ricordavano le traversine dei binari di una ferrovia. Non si era mai accorto di quanto potessero essere belle le persone che sorridono ai cellulari. Gli venne quasi voglia di comprarsene uno, solo per avere dall'altra parte qualcuno che gli strappasse un sorriso in metro, così, sommessamente.

Una donna con un cappello davvero importante si mise a guardarlo di sottocchi, era di fianco alla ragazza, praticamente in mezzo alla sua linea visiva. Si era deliberatamente messa in posa e fingeva di non guardare, irrigidendo il collo mentre con le pupille si protendeva verso il libro che usava da supporto per gli schizzi. Avrà avuto appena sessant'anni. Lui la lasciò fare, sorridendo e guardandola in modo complice. Non ci volle molto che la donna si avvicinò di quei due passi sufficienti per piazzare quegli occhi dissimulati sul foglio e chiese: "Che cosa disegna?"

Lui la guardò, un po' orgoglioso e un po' timido, abbassando a tratti gli occhi sulle linee arruffate che rappresentavano la ragazza e il suo cellulare: "Disegno ragazze brutte. Sono più stimolanti da ritrarre che le belle donne come lei." Quindi disparve nella porta aperta sulla stazione della Sagrera.

Arnau Puig stava facendo un esperimento. Un esperimento sociale, diciamo. Per poterlo iniziare, però, aveva bisogno di un punto di riferimento, un punto di partenza, una base solida su cui fare dei paragoni. In termini scientifici voleva avere un bianco, uno zero. Il libro che stava leggendo (Il naturalismo come una visione dell'universo, di Luc Verdaguer, Ateneu Edició, Barcellona 1978) parlava di come gli scrittori e i teorici naturalisti volessero studiare i comportamenti degli uomini e la società tutta in modo scientifico, con imparzialità. Non erano mai menzionati però i Criteri attraverso i quali operare e per questo trovava tutti i concetti espressi dal naturalismo come in verità molto poco scientifici. O meglio, non più sufficientemente scientifici. Quando il Naturalismo era stato pensato la Scienza aveva ancora principalmente un aspetto qualitativo. La biologia andava per immagini: tassonomia e botanica.

La Scienza di oggi si basa sui numeri, sulla quantificazione. Per conoscere la società era necessario un Nuovo Naturalismo, che non fosse solo formato da osservazioni oggettive, ma anche da un Sistema di Riferimento da cui iniziare le misurazioni. Una Narrazione Quantitativa. Un'Arte Quantitativa.

Inizialmente, aveva provato a considerare sé stesso come punto zero, aspettandosi di poter rappresentare in modo sufficientemente fedele la media della popolazione. Un'illusione che si rivelò palese dopo una breve riflessione allo specchio: in sé non trovava nulla di medio o di comune con la Società. Era più vecchio della media, più basso della media e la sua pelle era più scura della media, per via della lunga permanenza al sole. Il suo nome e il suo cognome ne designavano chiaramente le origini come molto catalane, anche se non sapeva

come definire questo elemento. Inoltre considerava la sua storia personale come non del tutto comune. Arnau Puig aveva una visione della Società formata da gente che nasce, vive, stringe relazioni all'interno di una comunità più o meno ristretta, che sia essa un piccolo quartiere, un paese o una grande città. La sua vita di porti e chilometri macinati per giorni e giorni non rientrava nella visione che lui aveva della Società. Per questo motivo si sentiva nelle condizioni di escludere sé stesso dallo studio della Società e di concedersi la posizione di osservatore per uno studio oggettivo.

Tuttavia, di nuovo tornava il problema del metro di riferimento.

Per questo motivo, si era messo a girare per la metropolitana, che come un gigantesco polmone della città ispirava ed espirava persone. Voleva avere delle tracce visive e poter scrivere qualche appunto su ogni persona che incontrava là sotto, per strada, negli squallidi bar e nelle granjas alle diverse ore del giorno. Un lavoro di documentazione così minuzioso richiedeva consistenti quantità di carta e si era ritrovato spesso a staccare Quei Manifesti. Ovviamente, staccava Quei Manifesti in specifico e non altri manifesti anche e soprattutto perché gli davano ai nervi. Specchiandosi nel riflesso sulla vetrina, la mano distrattamente appoggiata su uno di Quei Manifesti, faceva mente locale.

Forse stava sbagliando approccio, perché in una settimana da quando si era messo a eseguire questa indagine non era riuscito ancora a cogliere il punto di partenza per lo studio. Eppure tutti gli anni passati in mezzo alla Società, con tutti i suoi cambi di faccia nel tempo, gli avrebbero dovuto consigliare una linea guida iniziale per poter mettere giù un Sistema di Riferimento. Egli pensava che sarebbe stato piuttosto facile e si sorprende come mai nessuno ci avesse pensato prima.

Si allontanò dalla vetrina, curandosi di staccare Quel Manifesto e di riporlo tra le pagine del libro, assieme agli altri. Ecco, forse guardare la gente, vederla passare per strada o osservarla mentre parla al telefono o fa la spesa, era un sistema riduttivo per studiare il Fenomeno. Forse era necessario scendere a un piano più profondo. Entrare in contatto con le persone, sentire le loro voci e farsi raccontare le loro storie. Spostare l'attenzione dai ritratti disegnati a quelli narrati. Non aveva mai avuto problemi a parlare con perfetti estranei da giovane. Il suo lavoro era fatto per lo più di quello. Ricordava lunghi discorsi con sconosciuti nei bar di Lima, Haiti e Cape Town, tenuti in un improbabile esperanto di lingue e accenti diversi. Il linguaggio del corpo in quei casi era più forte delle parole e le proprie idee venivano gettate sui tavoli tra i bicchieri semi vuoti, in quel modo virile e quasi

selvaggio che emerge quando si parla senza usare una lingua specifica.

Contatto. Interazione. Febbricitante per questa nuova idea, si mise a battere le strade e le linee della metropolitana e degli autobus, di giorno e di notte, ascoltando i discorsi, fissando i volti (e cercando ancora di fermarli sul retro di Quei Manifesti) e intavolando discorsi ai tavoli dei bar, alle fermate dell'autobus o sulle panchine.

C'era la donna che parlava al telefono dei propri problemi a letto con il marito, facendosi sentire da tutto lo scompartimento, le ragazzine mezze svestite e truccatissime, che si confrontavano allo specchio sulla foto della carta d'identità della sorella più grande per entrare in discoteca, i due giovani che si trovavano per un'ultima notte a parlare delle loro vite l'uno senza l'altra, prima di separarsi per sempre, in un bar del Raval e poi quella ragazza asiatica che si nascondeva nel retro dell'autobus a piangere in silenzio. Ogni storia, ogni volto dava una pennellata di un colore diverso e stonato rispetto agli altri, eppure tutte queste tinte si controbilanciavano in un risultato corale di grande equilibrio.

Tuttavia, questo integrarsi in una visione d'insieme della Società ne faceva perdere i dettagli, le sfaccettature, seppellendo particolari sorprendenti, che sovvertivano parte degli schemi costruiti.

La ragazza asiatica, per esempio, poteva venire scambiata per una delle migliaia di tessitrici cinesi che popolano quei quartieri al di là della Ronda de Dalt, che stesse piangendo per un amore perduto.

Arnau Puig si mise a seguirla, fino ad avvicinarsi e dolcemente farla parlare, da qualche parte in mezzo a Plaça Catalunya, in piedi, con i piccioni che volavano attorno in stormi, come foglie secche al vento, e gruppi di perdigiorno seduti in cerchio a celebrare ridicoli riti di passaggio. La fece parlare quel tanto che bastava per scoprire che, Emily Wong, di cinese aveva solo le sembianze e il cognome, ma che la sua famiglia viveva nel New Jersey da due generazioni e che piangeva perché le avevano trovato una macchia scura nel seno destro e non aveva avuto il coraggio di parlarne con nessuno e che aveva paura a farsi visitare e operare in Spagna, dove lavorava da appena un anno, ma che a casa avrebbe difficilmente potuto sostenere le spese di visite e operazioni e che in tutto questo non sapeva cosa fare.

Oppure Erika, con la cappa, suo malgrado. Erika, alla deriva. Egli non avrebbe mai associato la parola deriva a quei capelli raccolti in un pratico chignon, né a quel sorriso triste, ma era alla deriva. "Mi sono appena laureata in matematica e non

ho la minima idea di cosa fare della mia vita." Gli raccontò sconsolata sulla metro, ad un'ora non precisato di un sabato notte. Arnau Puig per un attimo vide come i suoi occhi vedevano lui, vedevano quello scompartimento di metropolitana, quel pezzo sotterraneo e notturno di Barcellona, congestionato di alcol, di poche ore di sonno e di musica troppo alta. Vide come lei vedeva tutto questo e riconobbe lo sguardo di chi osserva il mondo dietro ad un vetro. Un vetro opaco e polveroso, come nei negozi dei rigattieri del Raval, in cui getti dentro un'occhiata curiosa, ma senza la vera intenzione di fermarti. Lei stava guardando la sua vita allontanarsi da qualche parte nelle acque di Barcellona e non sapeva o non voleva fare qualcosa per intervenire.

Arnau Puig vide fondersi Equilibrio a Particolari Sorprendenti quando si trovò pressato in mezzo a una gigantesca squadra di rugbisti catalani, fermi a una fermata dell'autobus, mentre un altro altrettanto mastodontico gruppo di francesi con delle tute in tinta migrava come una mandria di bufali giù per la Rambla. Contrariamente alla squadra di calcio, i rugbisti blaugrana non potevano permettersi di portare i propri colori in giro per l'Europa con la stessa fierezza, gli raccontarono. Né la Spagna, né la Catalogna hanno mai avuto una grande cultura della palla ovale e un'amichevole con una squadra francese non poteva che finire in un massacro. Da un punto di vista sportivo.

Sorprendentemente, i blaugrana si ritrovarono a vincere per tutto il primo e parte del secondo tempo. La squadra francese probabilmente aveva pensato di arrivare a Barcellona per una vacanza e si era trovata di fronte una falange compatta e motivata. Frustrati da questa sfida inaspettata, erano diventati via via più nervosi e di conseguenza più violenti e fallosi, ma anche recuperando punti, fino a che, a due minuti dalla fine, l'ala sinistra della squadra spagnola, un ragazzino dalla fisionomia poco adatta a un rugbista, venne arrestato da un tre quartista francese particolarmente frustrato. E non si rialzò più. Nella concitazione del gioco, i francesi riuscirono anche a trasformare il punto, portandosi in vantaggio di tre. L'ala spezzata spagnola venne invece portata in infermeria e poi in ospedale. Stavano tutti aspettando l'autobus per avere sue notizie. Sebbene la partita fosse andata inaspettatamente bene, c'era ben poco da festeggiare. Dietro di loro, i francesi cantavano cori, si spintonavano virilmente e gridavano come soldati vittoriosi.

Riscoprire la pluralità della Vita e della Società lo elettrizzava sempre di più. Dopo tanto tempo chiuso in Quel Posto aveva cancellato il ricordo di come potessero essere entusiasti le vite altrui, così come lo era stata la propria, fino a Quel

Momento, o giù di lì.

Si sentiva di nuovo giovane, più giovane, ma sentiva anche che le sue energie stavano per finire. Un vero peccato, perché è come quando inizi a capire come funziona un gioco ed è già ora di andare a casa.

Era anche un po' esasperato da tutti Quei Manifesti, che non mancava di staccare, riporre nel suo libro-ispirazione e utilizzare come base per gli schizzi. Tutto quel guardare, ascoltare e parlare, però gli aveva permesso di rispondere alla domanda sul Sistema di Riferimento e sul perché nessuno era riuscito a stilarlo.

Non c'era nessun sistema di riferimento attendibile e universale, ognuno aveva il suo. E per questo il Mondo e la Società erano così affascinanti, da non potersi stancare mai di guardarli, ascoltarli, studiarli. Sempre straordinariamente diversi, sempre così ripetitivi. Variazioni su un tema che non si riesce ad afferrare. Il Nuovo Naturalismo era un'illusione, l'Arte e la Narrativa Quantitative un inganno. Aveva bisogno di uscire da Quel Posto per rinfrescarsi la memoria e abbandonare i calcoli, riprendere il contatto con il Mondo.

Ora l'aveva fatto e poteva anche tornare. Non c'era altro posto in cui andare, non ne aveva altri. E c'erano davvero troppi di Quei Manifesti perché, presto o tardi, non lo trovassero. Tornarsene in Quel Posto trascinato come un quarto di manzo proprio non lo attraeva, preferiva farlo sui suoi piedi dignitosamente e in piena coscienza.

Sorridendo, Arnau Puig passò attraverso i tavolini che riempivano il largo marciapiede all'incrocio tra Via Laietana e Carrer Jaume I, seguì Via Laietana verso il mare con passo elastico e suonò all'unico citofono del numero 19.

Sopra al numero civico sveltava una targa blu con scritte in bianco: "Centre de Salut Mental d'Adults Ciutat Vella".

L'unico posto dove potesse andare.

Arnau Puig, filòsof

A n'Arnau Puig li agradava començar pels ulls. Per més difícil que fos –és obvi– mantenir les proporcions, li agradava dibuixar els ulls primer que res.

Els ulls són el mirall de l'ànima... No, no hi estava d'acord. L'ànima, cadascú la desa allà on vol. Expliquen una història? No, tampoc. Realment no. Obren una finestra, això mateix. Com quan seus en un bus i veus un fotograma o dos d'una escena entre dues persones que es barallen per l'aparcament, o dos enamorats que se separen amb una abraçada. Des del bus només veus un segon, però qui sap quina història hi ha darrere.

N'Arnau Puig va fer avançar la línia del llapis amb algunes punyalades decidides al llarg del full arrugat, bo i donant forma a una cella distesa, una mica espessa i lleugerament arquejada amb una expressió de sorpresa. Va passar a l'altre ull, jugant amb l'ombregat per moure la mirada de la noia cap a baix. Una sacsejada li va fer projectar una línia fora de la trajectòria, com un satèl·lit fora de control. La girada entre Verdaguer i Sagrada Família l'havia agafat per sorpresa i el va espitjar contra el passamà del costat dels seients. Un noi amb uns pantalons massa amples per la seva mida li va preguntar, en un català pèssim, si no volia pas seure. Va apreciar l'intent d'integració, però ho va rebutjar amb una mà. Imagineu-vos.

La noia, mentrestant, havia començat a somriure, sempre amb els ulls abaixats cap a un d'aquests mòbils nous, en els quals no saps ben bé què pitges. Ella, tanmateix, mostrava una familiaritat molt xiroia, tot fent ballar els polzes com salsitxes.

N'Arnau Puig no havia de perdre temps, ja havien passat l'aturada de Sant Pau. Prossegüé esbossant la corba inflada del nas, puntejant els costats amb efèlides. Amb un arc decidit va ficar l'anell estret al nas. Era la volta de la boca, semioberta i arquejada amb un somriure, que mostrava les fissures entre les dents. Li recordaven els passos a través

d'una via de tren. No s'havia adonat mai de fins a quin punt podien ser belles les persones que somriuen als mòbils. Quasi li van venir ganes de comprar-se'n un, només per tenir a l'altra banda algú que li arranqués un somriure al metro, així, humilment.

Una dona amb un barret realment important va començar a mirar-se'l de reüll, era devora la noia, pràcticament al mig de la seva línia visual. S'hi havia situat expressament i fingia no mirar, enrigidint el coll mentre amb les pupil·les guaitava cap al llibre que feia servir de suport per als esborranys. Deu tenir amb prou feines seixanta anys. Ell la deixà fer, somrient i mirant-la amb complicitat. Ben aviat la dona se li va acostar dues passes, suficients per situar els ulls sobre el full, i va preguntar: “Què dibuixeu?”

Ell la va mirar, una mica orgullós i una mica tímid, abaixant parcialment els ulls sobre les línies arrufades que representaven la noia i el seu mòbil: “Dibuixo noies lletges. Són més estimulants per retratar que no pas les dones belles com vós”. Llavors va desaparèixer per la porta oberta a l'estació de la Sagrera.

N'Arnau Puig estava fent un experiment. Un experiment social, diguem-ne. Per començar-lo, emperò, li calia un punt de referència, un punt de partida, una base sòlida per a fer comparances.

En termes científics volia tenir un blanc, un zero. El llibre que estava llegint (El naturalisme com una visió de l'univers, de Luc Verdaguer, Ateneu Edició, Barcelona 1978) parlava de com els escriptors i teòrics naturalistes volien estudiar els comportaments dels homes i de tota la societat de manera científica, amb imparcialitat. No es mencionaven mai, però, els criteris amb què calia operar, i per això trobava que tots els conceptes expressats pel naturalisme eren en realitat molt poc científics. O més ben dit, no prou científics. Quan el Naturalisme va ser pensat, la ciència encara tenia principalment un aspecte qualitatiu. La biologia funcionava amb imatges: taxonomia i botànica.

La ciència d'avui es basa en els números, en la quantificació. Per conèixer la societat calia un nou Naturalisme, que no estigués format només d'observacions objectives, sinó també d'un sistema de referència per a extreure'n les mesures. Una narració quantitativa. Un art quantitatiu.

Inicialment, havia provat de considerar-se a si mateix un punt zero, esperant-se representar prou fidelment la mitjana de la població. Una il·lusió que es va

revelar palesa després d'una breu reflexió al mirall: en ell mateix no trobava res de mitjà o de comú amb la societat. Era més vell que la mitjana, més baix que la mitjana i la seva pell era més fosca que la mitjana, a causa de la llarga permanència sota el sol. El seu nom i el seu cognom designaven clarament l'origen català, encara que no sabia com definir aquest element. A més, considerava no del tot comuna la seva història personal. Arnau Puig tenia una visió de la societat formada per gent que naix, viu, estreny relacions a l'interior d'una comunitat més o menys restringida, tant si es tracta d'un petit barri com un poble o una gran ciutat. La seva vida de ports i quilòmetres triturats per dies i dies no quadrava amb la visió que ell tenia de la societat. Per aquest motiu, se sentia en condicions d'excloure's a si mateix de l'estudi de la societat i de concedir-se la posició d'observador per un estudi objectiu.

No obstant això, tornava el problema del metre de referència. Per aquest motiu, va fer un tomb pel metro, que com un pulmó gegantesc de la ciutat inspirava i expirava persones. Volia tenir algunes pistes visibles i poder escriure algun apunt de cada persona que trobava allà baix, pel carrer, als bars esquàlids i a les granges a les diferents hores del dia.

Una feina de documentació tan minuciosa requeria quantitats ingents de paper, i sovint acabava separant Aquells Manifestos. Òbviament, separava Aquells Manifestos en particular, i no altres manifestos també i, sobretot, perquè el posaven nerviós. Emmirallant-se al reflex sobre la vitrina, la mà distretament recolzada sobre un d'Aquells Manifestos, reflexionava.

Potser s'estava equivocant en el punt de vista, perquè al cap d'una setmana d'emprendre aquella indagació encara no havia aconseguit de trobar el punt de partida per al seu estudi. I, tanmateix, tots els anys passats enmig de la societat, amb tots els seus canvis de rostre en el temps, li haurien hagut d'aconsellar una línia de guia inicial per establir un sistema de referència. Ell pensava que hauria estat més aviat fàcil i se sorprenia com si mai ningú no hi hagués pensat abans.

Es va allunyar de la vitrina, procurant separar Aquell Manifest i tornar-lo a posar entre les pàgines del llibre, juntament amb els altres. Vet aquí, potser mirar la gent, veure-la passar pel carrer o observar-la mentre parlava per telèfon o anava a comprar era un sistema reduccionista per estudiar el fenomen. Potser calia baixar a un pla més profund. Entrar en contacte amb les persones, sentir-ne les veus i deixar que expliquessin les seves històries. Desviar l'atenció dels retrats dibuixats cap a aquells narrats. No havia tingut mai inconvenients per

parlar amb perfectes estranys, de jove. La seva feina consistia principalment en allò. Recordava llargues converses amb desconeguts a un bar de Lima, Haití i Ciutat del Cap, mantingudes en un improbable esperanto de llengües i accents diversos. El llenguatge del cos en aquells casos era més fort que el de les paraules, i les pròpies idees es llançaven sobre les taules, entre els gots mig buits d'aquella manera viril i quasi salvatge que sorgeix quan es parla sense emprar una llengua específica.

Contacte. Interacció. Febril per aquesta nova idea, es va posar a rondar pels carrers i les línies de metro i autobús, de dia i de nit, escoltant les converses, fitant els rostres (i intentant un cop més fixar-los sobre el fons d'Aquells Manifestos) i entaulant converses a les taules dels bars, a les parades d'autobús i sobre els bancs.

Hi havia la dona que parlava per telèfon dels seus problemes al llit amb el marit, que es deixava sentir per tot el vagó, les noieta mig desvestides i maquilladíssimes, que es miraven al mirall comparant-se amb la foto del carnet d'identitat de la germana més gran per entrar a la discoteca, els dos joves que es trobaven una darrera nit per parlar de les vides de l'un sense l'altre, abans de separar-se per sempre, en un bar del Raval, i després aquella noia asiàtica que s'amagava al fons de l'autobús per plorar en silenci. Cada història, cada cara donava una pinzellada d'un color diferent i desentonat respecte dels altres i, no obstant això, totes aquestes tintes es compensaven en un resultat coral de gran equilibri.

Tanmateix, aquesta integració en una visió de conjunt de la societat li feia perdre els matisos, la talla, de manera que soterrava els detalls sorprenents que subvertien part dels esquemes construïts.

La noia asiàtica, per exemple, podia confondre's amb una de les milers de teixidores xineses que poblaven aquells barris més enllà de la Ronda de Dalt, que estigués plorant per un amor perdut. N'Arnau Puig va començar a seguir-la, fins a acostar-s'hi i dolçament fer-la parlar, en algun lloc enmig de la plaça de Catalunya, dret, amb els coloms que volaven al voltant en bandada, com fulles seques al vent, i grups d'ociosos celebrant els ridículs rituals de passatge. La va fer parlar aquella mica que bastava per descobrir que de xinesa en tenia només l'aparença, Emily Wong, i el cognom, però que la seva família vivia a Nova Jersey de feia dues generacions. Deia que plorava perquè li havien trobat una taca fosca al pit dret i no havia tingut el coratge de parlar-ne amb ningú, i que tenia por de fer-se visitar i operar a Espanya, on treballava feia tot just un any.

A casa seva, però, difícilment haurien pogut cobrir les despeses de visita i operacions, i amb tot plegat no sabia què fer. O bé Erika, amb capa, a desgrat seu. Erika, a la deriva. Ell no hauria associat mai la paraula deriva amb aquells cabells recollits en un pràctic monyo, ni amb aquell somriure trist, però ella anava a la deriva. “Tot just m’he llicenciat en matemàtiques i no tinc ni idea de què he de fer amb la meva vida.” Li va explicar desconsolada al metro, en una hora no especificada d’una nit de dissabte. N’Arnau Puig per un moment va veure com els seus ulls el veien a ell, veien aquell vagó de metro, aquell tros subterrani i nocturn de Barcelona, congestionat d’alcohol, de poques hores de son i de música massa alta. Va veure com ella veia tot això i va reconèixer la mirada de qui observa el món darrere d’un vidre. Un vidre opac i polsegós, com a les botigues de segona mà del Raval, on hi fas una ullada curiosa, però sense una veritable intenció d’aturar-t’hi. Ella estava mirant com la seva vida s’allunyava d’algun lloc de les aigües de Barcelona i no sabia o no volia fer-hi res per intervenir-hi.

N’Arnau Puig va veure fondre’s equilibri i detalls sorprenents quan es va trobar enmig d’un equip gegantesc de jugadors de rugbi catalans, quietos a una aturada de bus, mentre un altre –igualment mastodòntic– grup de francesos amb xandall tenyits migrava com un ramat de búfals cap avall per la Rambla. Contràriament que l’equip de futbol, els jugadors de rugbi blaugrana no podien permetre’s portar els seus colors per tot Europa amb el mateix orgull, li van explicar. Ni Espanya ni Catalunya no han tingut mai una gran cultura per la pilota ovalada i un partit amistós amb un equip francès només podia acabar amb una massacre. Des d’un punt de vista esportiu.

Sorprenentment, els blaugrana es trobaven guanyant tota la primera part i la majoria de la segona. L’equip francès probablement havia pensat d’arribar a Barcelona per unes vacances i s’havia trobat amb una falange compacta i motivada. Frustrats per aquest repte inesperat, s’havien posat cada cop més nerviosos i, per tant, violents i imprecisos, però van anar recuperant punts fins que, quan faltaven dos minuts per al final, l’ala esquerra de l’equip espanyol, un noi de fesomia poc escaient per a un jugador de rugbi, va ser capturat per un jugador francès dels tres quarts, particularment frustrat. I ja no es va aixecar més. A la represa del joc, els francesos van aconseguir de transformar el punt i es van endur un avantatge de tres. L’ala espanyol fet miques, per la seva part, va ser portat a la infermeria i després a un hospital. Tots esperaven l’autobús per tenir notícies seves. Si bé la partida va

anar inesperadament bé, hi havia ben poc per celebrar. Darrere seu, els francesos cantaven a una sola veu, s’empentaven virilment i cridaven com soldats victoriosos.

Redescobrir la pluralitat de la vida i de la societat l’electricitzava cada cop més. Després de tant de temps tancat en aquell lloc, havia esborrat el record de com en podien ser les vides dels altres, de fascinants, així com ho havia estat la seva, fins aquell moment, o més enllà.

Es tornava a sentir jove, més jove, però sentia també que les energies estaven a punt d’exhaurir-se. Una autèntica llàstima perquè és com quan comences a entendre com funciona un joc i ja és hora d’anar-se’n a casa.

Estava també una mica exasperat per tots aquells manifestos, que no deixava de separar, tornar a posar al seu llibre-inspiració i fer servir de base per als esborranys. Tot aquell mirar, escoltar i parlar, però, li havia permès de respondre a la pregunta sobre el sistema de referència i sobre per què ningú no havia aconseguit d’establir-lo.

No hi havia cap sistema de referència autèntic i universal, cadascú tenia el seu. I per això el món i la societat eren tan fascinants, fins al punt de no cansar-se mai de mirar-los, escoltar-los i estudiar-los.

Sempre extraordinàriament diversos, sempre tan repetitius. Variacions d’un tema que no es pot aferrar. El nou naturalisme era una il·lusió, l’art i la narrativa quantitativa, un engany. Necessitava sortir d’aquell lloc per refrescar la memòria i abandonar els càlculs, reprendre el contacte amb el món.

Ara ho havia fet i podia tornar i tot. No hi havia cap lloc més per anar, no en tenia més. I n’hi havia realment massa, d’aquells manifestos perquè, tard o d’hora, no el trobessin. Tornar a aquell lloc arrossegant-se com un quart de vedella realment no l’atreia, s’estimava més fer-ho sobre els peus, dignament i amb plena consciència.

Somrient, n’Arnau Puig va travessar les taules que omplien l’ampla vorera a la cruïlla entre Via Laietana i el carrer de Jaume I, va seguir la Via Laietana cap al mar amb pas elàstic i va trucar a l’únic timbre del número 19. Sobre el número destacava un cartell blau amb lletres amb blanc: “Centre de Salut Mental d’Adults Ciutat Vella”.

L’únic lloc on podia anar.

لم أكن أعرف

لم أكن أعرف
أن كلماتي
لها وقع

لم أكن أدري
أن عيناي
لها دمع
إلا عندما عايشت
القمع

و رأيت المعدم
و هو يساق
إلى الفناء
و ليس هناك من ينقذه
من العناء

بل إنهم يخدرونه
بمالك
للسماء
يمنونه
بيوم
السلام
يطير فيه
الحمام
ولا يعتري
القلب غمام

فيظل يعيش
في الشقاء
يصارع
البقاء

و أنا لم أكن أعرف

و لم أكن أدري
أن كلماتي
لها وقع
و أن عيناي
لها دمع

لم أكن أعرف

No sabia

Autora: Salwa El Gharbi

Nascuda a Tànger, viu a Barcelona des de fa més de vint anys. Des de la seva arribada a Catalunya ha viscut en diferents punts del districte de l'Eixample de Barcelona, per exemple el carrer de Viladomat, Urgell, Còrsega, Rosselló... Una zona que li agrada molt per la distribució arquitectural, per l'ambient social, per la dinàmica de convivència veïnal, les activitats culturals i pel sentiment de seguretat que l'inspira com a dona. Té formació jurídica i és investigadora social, conferenciant, formadora i consultora.

Traductora: Salwa El Gharbi

Llengua original: Àrab

Els principals països on es parla són: Algèria, Iraq, Líban, Marroc, Palestina, Sudan, Síria, entre d'altres.

No sabia

No sabia
que les meves paraules
tenien tantes repercussions,

No sabia
que els meus ulls
tenien tantes llàgrimes,
fins que he viscut
la repressió,
i he vist el pobre
portat a la desaparició,
i no hi havia ningú per salvar-lo
del patiment.

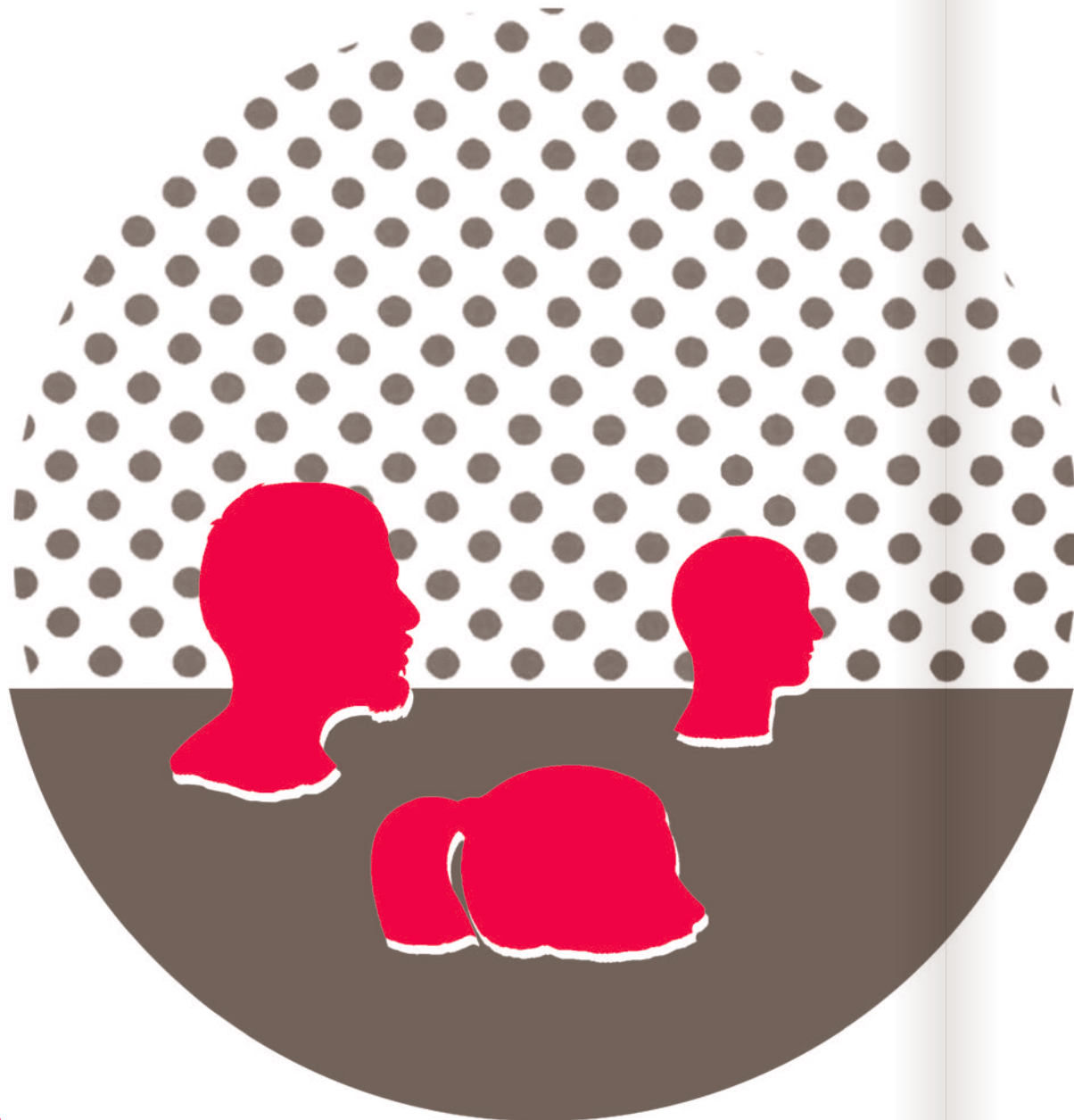
L'enganyen
amb el senyor del cel,
li prometen
el dia
de la pau,
on volaran
els coloms
i el cor es lliurarà
de la tristor.

Així, quedarà vivent
en la resignació,
afrontat
a la subsistència

I jo no sabia,

no sabia
que les meves paraules
tenien tantes repercussions,
que els meus ulls
tenien tantes llàgrimes.

No sabia

Cantem karaoke!

Autor: Daniel Infante

Vaig néixer a un poble de les Filipines, Mariveles, amb molta història, a tombs tràgica, com la “marxa de la mort” començada durant la segona Guerra Mundial. Llicenciat en Ciències Polítiques, vaig exercir de professor i d’investigador en temàtiques relacionades amb el VIH i la dimensió social de la salut. Fa deu anys vaig aconseguir una beca per fer un Màster en Cooperació i Desenvolupament a l’UB. Per tant, fa 10 anys que visc a Barcelona, on he fet de tot: de porter, de netejador, de cambrer... Ara treballo d’investigador, sóc corresponsal del primer canal de televisió filipina ABS-CBN i intèrpret, traductor i mediador intercultural. He après català, parlo el català i m’agrada molt com sona.

Traductor: Daniel Infante

Llengua original: Filipí

Els principals països on es parla són: Filipines i l’illa de Guam, entre d’altres.

Karaoke Tayo!

Mahirap man ang trabaho o marami mang problema , nagagawa pa rin ng mga Pinoy na ngumiti at magsaya. Kung ang mga kaibigan nating mga Latino ay mahilig mag-salsa kapag may mga kasiyahan, ang mga Pilipino naman ay hindi magpapatalo sa kantahan. Kaya nga hindi kompleto ang piyestang Pinoy kung walang karaoke. Sintunado man o biritan, walang hiya-hiya basta ang importante ay masaya ang lahat.

Bakit ba mahilig mag-karaoke ang mga Pinoy? Ayon sa aking mga kinapanayam, sa tulong ng karaoke nailalabas nila ang kanilang emosyon at naipapakita nila ang kanilang sarili. Kapag sila ay umaawit ng malulungkot na awitin, nakararamdam din sila ng kalungkutan at kung masaya naman, masaya rin ang kanilang nararamdaman. Habang hawak ang mikropono, sandaling nakakalimutan ang pagod at problema mapa pera man o mapa puso at malayang nailalabas ang nararamdaman.

Sinang-ayunan ito ni Dr. Vern dela Pena, musikologo sa Unibersidad ng Pilipinas. Nabanggit niya sa isang artikulong inilathala ng Reuters na ang pagkanta ay tumutulong sa mga Piipino upang kahit sandali ay makatakas sa miserableng sitwasyon kagaya ng kahirapan.

Bukod pa rito, likas sa kulturang Pinoy ang hilig sa pagkanta. Mula noon hanggang ngayon, hindi nawala sa uso ang harana, ang pangangaroling at pati ang Pasyon ay pakantang binabasa. Punung-puno rin ng singing competitions ang mga TV channel sa Pilipinas at kahit pa ang mga malilit na barangay sa atin ay may kaniya-kaniyang amateur singing contest. Hindi man tayo makasali sa mga patimpalak, sa karaoke ay masaya na tayong nakakakuha ng score: 90 o higit pa!

Bahagi na rin ng pamilyang Pilipino ang pagkanta. Maliit pa lamang tayo ay tuwang-tuwa na ang magulang natin kapag mayroon tayong talentong ipapakita sa iba tuwing may mga pagdiriwang, isa na rito ang pagkanta, kaya naman angkop na angkop sa kulturang Pinoy ang karaoke.

Ang karaoke ay nagsisilbing instrumento upang maipakita at maipadama ang makulay at mala-telenovelang buhay ng mga Pilipino. Sandali tayong dinadala nito sa lugar na malayo sa hirap ng araw-araw na pakikipagsapalaran. Habang naglalakbay sa lugar na iyon, hindi ba’t mas masarap kung kasama natin ang mga kaibigan, kapamilya at iba pang mahal sa buhay? Kaya kalimutan muna ang problema at pati na rin ang hiya, pumili ng kanta at simulan ang kantahan!

Cantem Karaoke!

Els filipins poden somriure o divertir-se encara que la seva feina és dura o tenen massa problemes. Si als nostres amics llatinoamericans els agrada ballar salsa quan hi ha festivitats, a nosaltres els filipins ningú no ens guanyarà cantant. Per tant, una festa filipina no és completa sense karaoke. Potser desafinat o cantant a tot pulmó, però sense vergonya. El més important és que tothom s'ho passa molt bé.

Per què als filipins els agrada el karaoke? Les persones que vaig entrevistar em van dir que gràcies al karaoke ells podien expressar les emocions i mostrar-se. Quan canten música malenconiosa, senten la tristesa. Si la música és alegre, senten felicitat. Quan ja agafen el micròfon, s'obliden del cansament i dels maldecaps dels diners o de cor encara que sigui només una estona i senten la llibertat d'expressar els sentiments.

Això va ser confirmat per Dr. Vern de la Pena, musicòleg de la Universitat de Filipines. Ell va mencionar en un article publicat per Reuters que cantar ajuda els filipins a escapar d'una situació miserable com la pobresa encara que sigui una estona.

A part d'això, el gust per cantar és innat en la cultura filipina. Des d'abans fins ara, les serenades no han passat mai de moda. Tampoc les nadales, i la Passió de Setmana Santa la llegeixen cantant. Els programes de televisions a Filipines estan plens de concursos de cants i els petits pobles tenen els seus concursos de cant amateur. Encara que no puguem participar-hi, ja estem contents d'aconseguir al karaoke una nota final: 90 o més!

També cantar forma part de la família filipina. Des de quan érem petits, els nostres pares ja estaven molt contents quan teníem un talent per mostrar als altres durant una festa. Un dels talents era saber cantar. Per això el Karaoke és molt adequat a la cultura filipina.

El karaoke es un instrument per a mostrar i per deixar sentir als altres l'apte per a telenovel·la vida de colors dels filipins. Durant una estona el karaoke ens porta a un lloc lluny de la lluita quotidiana. Mentre viatgem cap a aquell lloc, és millor que estiguem amb amics, família i més persones estimades, oi que sí? Doncs, oblida't un moment del problema i de la vergonya, tria una cançó i comença a cantar!

Poema

Autor: Arshad Nazir Sahil

D'origen pakistanès, és un poeta jove que escriu en llengua urdú i que viu a Barcelona des de fa anys. De la capital catalana li agrada el mar i la diversitat cultural de la ciutat. Arshad, però, viatja amb regularitat al Pakistan, on encara hi resideixen els seus pares, la seva dona i els seus fills. La tristesa per aquesta distància física, és present en la seva obra poètica.

Traductor: Naqash Javed

Llengua original: Urdú

Els principals països on es parla són: Paquistán, Afganistan, Bangla Desh, Índia, Maurici, Nepal, Oman i Qatar, entre d'altres.

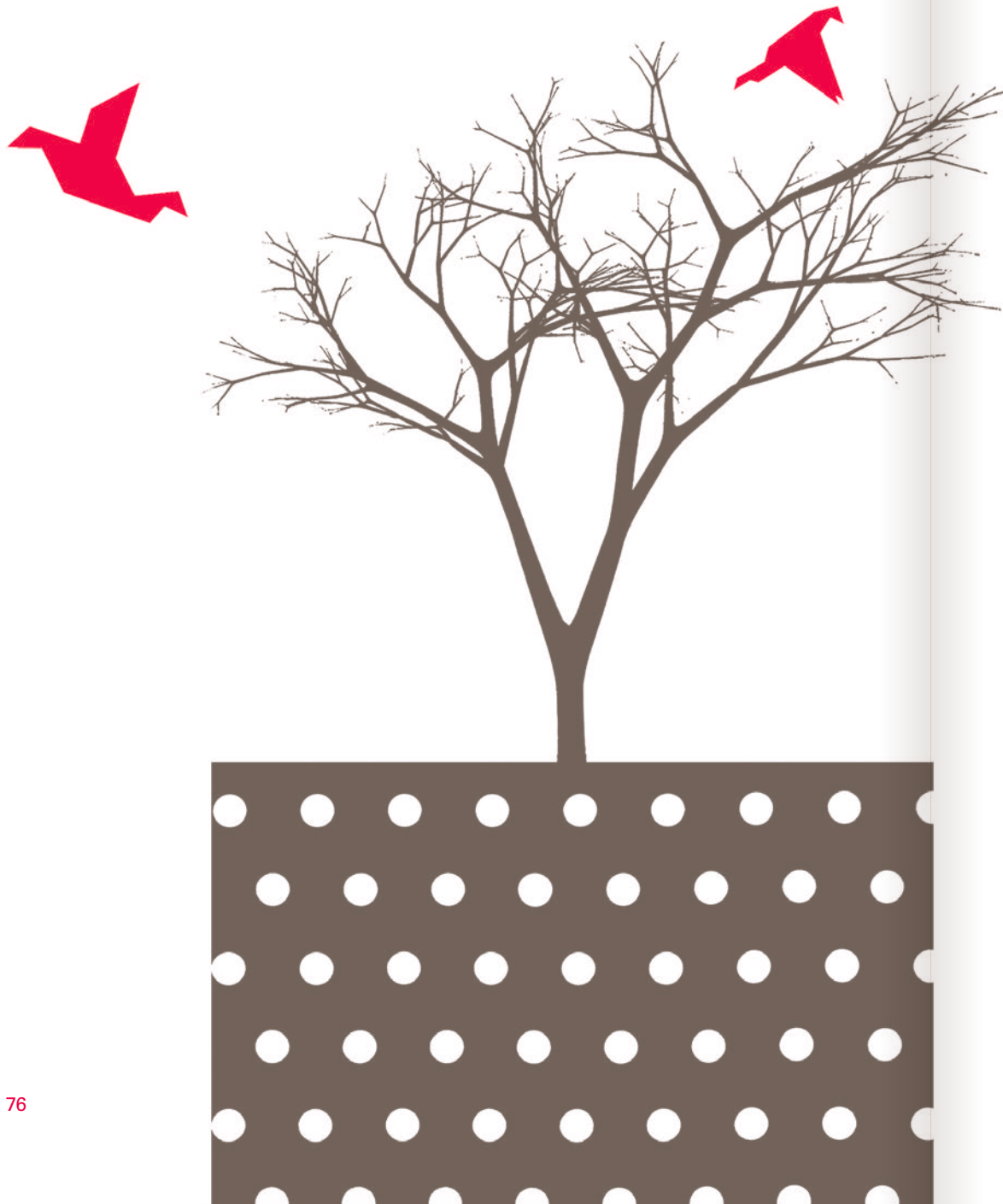
ادھورے رہ گئے ہیں جو ان ارمانوں کا کیا ہو گا
حقیقت سے جو عاری ہیں ان افسانوں کا کیا ہو گا

جو جل کر ہو گئے کشتہ، وہی تو سرخرو ٹھہرے
مگر جو بچ گئے ہیں ایسے پروانوں کا کیا ہو گا

اگر توحید کے قائل سبھی ہو جائیں دنیا میں
میں اکثر سوچتا ہوں پھر صنم خانوں کا کیا ہو گا

بس اتنا سوچ لے پہلے درختوں کو جو کاٹے ہیں
پرندوں کے بسیروں اور کاشانوں کا کیا ہو گا

اگر ساحل پے خاموشی ہمیشہ ہی رہے طاری
ہوائیں تند نہ ہونگی تو طوفانوں کا کیا ہو گا

Poema

Què passarà amb els somnis trencats?
Què passarà amb les novel·les incompletes?

Es van anar cremant vius. Són herois
Què passarà amb les cotorretes; segueixen vives

Si tothom està convençut d'un amor.
Sempre penso, què passarà amb els llocs de la bellesa?

Només cal pensar abans de tallar els arbres:
Què passarà amb els nius i les cases dels pardals?

Si al Sahil (platja) sempre hi ha calma,
Si no hi ha vent, què passarà amb els huracans?

Un poema a Xin Qiji
Autor: Ling Shengbo

Va arribar a Barcelona a principi del 2013, per estudiar lingüística i literatura a la facultat de filologia a la Universitat de Barcelona. Tot i que reconeix que li està costant aprendre el català, intenta gaudir de la bellesa d'aquest idioma. Té clar que cada terra té un regal diferent, que és la seva llengua pròpia; l'idioma forma la cultura, una cultura que afecta la gent que viu sobre la Terra.

Traductora: Rita Giménez

Llengua original: Xinès

Els principals països on es parla són: Xina, Indonèsia, Malàisia, Mongòlia, Singapur, Tailàndia, Taiwan, entre d'altres.

致弃疾

千杯酒，驟起猎猎风

意怅杯斜醉卧翁

勿踌躇

君当满怀歌一曲

猎猎风！

梦醒踽行醺醺意

身痴口醉心独泣

梦里几多呻吟语？

常醉亦常醒，

知否！

Un poema a Xin Qiji

Mil copes d'alcohol, de sobte aixequen un vent ferotge.
La depressió inclina el got del pare ebri.
No ho dubtis,
El rei té el cor ple de joia i alegria.
Vent ferotge!

Et despertes d'un somni caminant intoxicat.
El cos malalt, la boca èbria i el cor ple de solitud.
Quants gemecs has fet al somni?
Tantes vegades ebri com despert,
No ho neguis!

S'ha fet de nit al mig del dia

Llegenda popular quítxua adaptada per Benjamín Carrión

S'ha fet de nit al mig del dia, un dels més populars de la cultura oral quítxua, s'ha estès de boca a orella, de manera que la seva biografia és coral. Aquest relat, a mig camí de la llegenda, ens l'ha facilitat la Casa de la cultura Benjamín Carrión.

Traductora: Lúdia Arumí

Llengua original: Quítxua

Els principals països on es parla són: Perú, Argentina, Bolívia, Colòmbia, Equador i Xile, entre d'altres.

Chawpi punchapi tutayarca

Yurak uma, mama Panchaku, paypak kuyaylla shimiwan rimayta callarirka: "... Pacha yachachik Viracucha kaynalla wañuchishka wikunapak shunkuta lluschishka kipa, killupampa sisa inti yayata muyushapi rikushpa jhatun llakita Inka yayaman willachinka: mama kuchatami manchanayay mana rikushka ishkay umayuk runakuna, millma shimi runakuna, hillay churakusha shamunka; kay runakunaka lllapashina nina kashata pukushpa runakunataka wañuchispa shamunka."

Ña shina willachishka kipallami, Tawantinsuyo apukunapakman kurakunapakman shimikunaka uyary callarishka. Chaski runakunami kay shimitaka apamushka. Chaymi Inka Huayna Capacka wacampak tiyarirka. Kipallami Tahuantiinsuyutaka paypak ishcantin churiman rakishpa sakirshka: Huascar, Mama Coyapak churika Cuzco allpata hapirka, kutin Atahualpa, Mama Pacchapak churika Quito allpata jhapirshka... Shinami kipamanka Cuzco llactaman kushilla tycrarshka...

Chawpi pachapi tiyakuk Quito llaktaka hatun kuyaylla kushikuy raymitami inti yayata yuyarishpa rurana kashka. Yavirak pukarapi, kunan mishukuna shutichishka Panecillo nishkapi, Inti Kaymitaka rurana kashka. Tioc-Tiucta witsikashpa, wawa Pichincha Ruku Pichincha urkununamantapacha, ashtaka tukusami runakuna, muyu hicharishkashina, ricurik kashka nin. Maykan Inka yayata wantushpa pushakkunaka suni yurak wanata churakuk kashka. Maymanta runakuna shamushka kashpapash tukuyllami rinrisapa akcha suni ruturishka kana kashca nin.

Ña Inca yaya raymita kallarichicpi kuyayllata kisishpa, takipi tikcrashpa Vilac Umu chayamukpika, Inka yayapak puñuta apamushpantin qypak ayapi churana kashka; shuk punutaka aswa jhntachishka, kutin shuk puñutaka chushakta kimina kashka, kutin chayshuk maqkipi charikuk asuataka Inti yayaman karana kashka.

Chay wypallami paypak churiman, Inka Atahualpa Tahuantinsutapak kati apuman karana kashka...

Inti yayapak raymika killakamanmi tukurina cashka... jhpirka. Uku jhunta kurita kukpi Inka yayataka kacharishun nirka. Chaymi lankaka mana imatapash rursita ushashpa kurita kunkapak trukuilla runakunata apanuchun kachashka. Tukuylla Tahuantinsuyu allpata kallparashpa, urkun urkun kallparishpa, chaskikunaka tukuylla runakunata tiyashka kurita apamuchun kacharka”.

“Ñapashmi kurikunataka maymanta apamurshka. Inkapak rikrata paktankakaman kuri kaskata ukupita jhuntachirka. Inka yaya mañashkata paktachikpi apu mishukunaka kutin nishkata mana paktachishpa, Padre Valverde mischkata uyashpa, Inka yayataka kapiwan kushpa huañuchiy saquishka”.

Ashtahuan rimashpa katirahka: “Zarzas llaktamanta runa warmiku, Atahuapata wañuchishka llaktamanta waranka kilometros kanka, wacai waka Saraguro chawpi kanchapi shayarishpa kaparkirshka: CHAWI PUNCHAPI TUTAYARKA.

S'ha fet de nit al mig del dia

La Mamá Panchita del cap blanc, amb la veu trencada i amb to de cançó de bressol, pronuncià:

«...Viracocha Pachaya-chachic, després de treure el cor de la vicunya nascuda la nit anterior i de llegir l'auguri davant l'ara de l'Intip, coberta de flors grogues, el proclamà davant l'Inca: “Vindran del mar uns monstres pàl·lids i barbuts, amb figura d'home, vestits de ferro, que es desmunten a trossos i que vomiten foc per uns tubs llargs, foc com el llamp del cel, que a qui toca, mata”.

»Després de la lectura de l'auguri, començaren a arribar les notícies. Els curacas i els Apus del Tahuantinsuyo —les quatre parts del món—, per mitjà dels chasquis portadors del foc entre turons, feien arribar les tristes noves confirmadores de l'auguri. I l'Inca, el gran Huayna-Cápac, es posà a plorar.

»I com a testament, dividí l'imperi entre els seus dos fills: Huáscar, fill de Mamá-Coya, que residia a Cusco —el melic del món—, i Atahualpa, fill de l'amor i de Paccha. I tornà triomfalment a Cusco.

»A Quito —la meitat del món—, se celebrava l'Intip Raimi, la Pasqua del Sol. A Yavirac, la numa sagrada —avui Panecillo, en espanyol—, se celebraven els ritus. Pujant pels vessants de Tioc-Tiuc i pels del Rucu i el Guaguapichincha, un poble immens, com tiges de blat de moro ajagudes pel temporal, s'abatia cap a terra. Els portadors de la llitera de l'Inca vestien llargs ponxos blancs. I, segons la religió d'origen, tenien més o menys llargues les orelles i portaven més o menys llargs els cabells.

»Quan s'inicià la marxa, amb el senyal de l'Inca, els dansaires accentuaren els passos i els sons i, amb saltets nerviosos, avançaren. I, quan arribà el Vilac-Umu, posà a cada costat del Fill del Sol dos pondos de fang de colors: l'un, ple a vessar de chicha de jora, i l'altre, buit. Finalment, en vasos d'or, oferí la chicha a l'Inca.

L'Inca begué un glop de chicha del vas que tenia a la mà dreta i l'escopí al pondo buit. I de l'altre vas, oferí la chicha al pare Sol i, a continuació, al seu fill, l'Inca Shyri Atahualpa, hereu de l'Imperi.

»La festa de l'Intip Raimi continuà durant tota una lluna...

»Capturaren l'Inca. I li prometeren que l'alliberarien quan omplís d'or i de pedres precioses l'enorme habitació en què l'havien empresonat. El rei vençut ho acceptà i ordenà als seus súbdits que demanessin l'or per complaure els que l'havien traït, fingint que eren amics seus. Els chasquis, d'un turó a l'altre, per mitjà del llenguatge de les torxes, que només entenien ells, demanaren a tots els habitants de l'imperi del Tahuantinsuyo que portessin tant or i tantes riqueses com poguessin.

»Aquesta ordre aviat fou complerta. I la cambra s'omplí de riqueses de l'alçada d'un home amb els braços oberts. L'Inca, en un espanyol que havia après dels carcellers, els digué que ja havia complert el “pacte del rescat”. Però els conqueridors el traïren de nou i, aconsellats pel frare Valverde, l'assassinaren amb l'infame suplici del garrot.»

I la velleta prosseguí: «Una dona indígena del bàndol dels zarzas a mil quilòmetres de l'indret del suplici d'Atahualpa, amb llàgrimes als ulls, al mig de la plaça de Saraguro, cridà: “Chaupi punchapi tutayaca! S'ha fet de nit al mig del dia”».

© **Plataforma per la Llengua**

Dipòsit legal: B 2960 – 2016

Barcelona, desembre de 2015

Tiratge: 500 exemplars

Amb el suport de:

Agraïments:

PakTaxi — Associació de Taxistes Pakistanesos de Catalunya, Associació de Dones Amazigues — Tamettut, Associació d'Estudiants i Investigadors Xinesos de Barcelona — AEICB, Taula de la convivència de l'Hospitalet, Llatins per Catalunya i Pere Comellas.

Il·lustracions:

Ulldistret

Coordinació editorial: Marc Biosca

Correcció al català: Marc Guevara

Disseny gràfic i maquetació: Estudi Muto

**PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA**

**L'ONG
del català**

Plataforma per la Llengua
Via Laietana, 48 A. Principal 2a
08009 Barcelona
Tel.: 93 321 18 03
info@plataforma-llengua.cat
www.plataforma-llengua.cat